

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

กฤษณพงศ์ กีรติกร. "ทิศทางของแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี." เอกสารในการสัมมนา
เนื่องในโอกาสวันสถาปนาทบวงมหาวิทยาลัยครบรอบ 17 ปี เสนอที่มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ 28-29 กันยายน 2532.

กฤษณา โอภาสวัฒนา. "รัฐกับการพัฒนาธรรมศาสตร์ในระยะ 10 ปี." ครบรอบ 53 ปี
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 142-164. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์, 2530.

เกษม สุวรรณกุล. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจสังคมในอดีต
ปัจจุบันและอนาคต (เน้นอนาคต)." รายงานการสัมมนาเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของ
มหาวิทยาลัยในอนาคต. หน้า 27. กรุงเทพมหานคร: กองแผนงาน ทบวงมหาวิทยาลัย,
2525.

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. "อาจารย์มหาวิทยาลัยกับการขึ้นาสังคม" รายงานการสัมมนาทาง
วิชาการเรื่องอาจารย์มหาวิทยาลัยกับการขึ้นาสังคม. หน้า 20-27. กรุงเทพมหานคร:
สภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

โกวิท กังสนันท์. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในสังคมไทย: มองจากประวัติศาสตร์เปรียบเทียบ." รายงานการสัมมนาเรื่องการอุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ: การประเมินเชิงวิเคราะห์
และการเสนอทิศทางการใหม่. หน้า 9-148 กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2528.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. ความไม่เท่าเทียมกันทางการศึกษาในระดับ
อุดมศึกษา (เฉพาะโควตาพิเศษ). กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ, 2520.

. รายงานการวิเคราะห์สภาวะทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง พ.ศ. 2520 - 2529.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531.

คณะกรรมการวางแผนพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา. การปฏิรูปการศึกษา กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2522.

จรัส สุวรรณเวลา. "อุดมศึกษาไทยในอนาคต" รายงานการสัมมนาเรื่องการผลิตบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยไทยในอนาคต. หน้า 37. กรุงเทพมหานคร : ที่ประชุมอธิการบดีแห่ง
ประเทศไทย, 2530.

เจ. คัม เบ็ลยู. โปค็อก. อนาคตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ข้อเสนอแนะและคำแนะนำสำหรับ
การวางแผนระยะยาว. แปลโดย ศิริพันธ์ สิงห์ศิริ. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริและคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องประวัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพ-
มหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2532.

ถวัลย์ วรเทพพิพัฒน์. "อำนาจอิสระของมหาวิทยาลัยในการบริหารงานวิชาการและงานทั่วไป."
รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัย
ของไทย : อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต. หน้า 101 - 135. กรุงเทพมหานคร :
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2532.

ทบวงมหาวิทยาลัย. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524).
กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2520.

- ____. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529). กรุงเทพมหานคร :
ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525.
- ____. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 (2530 - 2534). กรุงเทพมหานคร :
ทบวงมหาวิทยาลัย, 2529.
- ____. "วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรการและเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษา ระดับอุดมศึกษา
ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539)." เอกสารในการสัมมนาเนื่องในโอกาสวันสถาปนา
ทบวงมหาวิทยาลัย ครบรอบ 17 ปี เสนอที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 28 - 29 กันยายน
2532.
- ____. โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัด-
ทบวงมหาวิทยาลัย ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532.
- ธงชัย สันติวงษ์. องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- ธวัช วิชัยศิษฐ์. "ลักษณะบางประการของการบริหารมหาวิทยาลัย : ข้อวิพากษ์เฉพาะนักบริหาร".
การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. หน้า 101 - 117. อุทัย เลาหวิเชียร และ
วรเดช จันทรศร บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบอลกและ
การพิมพ์, 2531.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวัดและประเมินผลทางการศึกษา. ภาควิชาพื้นฐานฯ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2529.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร, 2524.
- บุญเย็น วอทอง. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ต้นกำเนิดและความเกี่ยวข้องกับระบอบประชาธิปไตย.
กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.

บุญเสริม วิสกุล. "อำนาจอิสระในการบริหารการเงิน." รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่อง
ความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัยของไทย : อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้ม
ในอนาคต. หน้า 221-235. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์,
2532.

ปฐม นทีโรจน์. "การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในมหาวิทยาลัยไทย ปัจจัยเอื้ออำนวย ภาวะจำกัด
และปัญหา" การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. หน้า 98-99. อุทัย เลหาวิเชียร
และวรงค์ จันทรศรี บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อก
และการพิมพ์, 2531.

_____. "วิวัฒนาการและความเป็นอิสระของการจัดการอุดมศึกษาของไทย." รายงานการ
ประชุมทางวิชาการเรื่องความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัยของไทย : อดีต
ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต. หน้า 21-70. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒน
บริหารศาสตร์, 2532.

บัว อึ้งภากรณ์. "การบริหารมหาวิทยาลัย." เสียชีพอย่าเสียสัตย์. กรุงเทพมหานคร: เคล็ดไทย,
2517.

_____. "รายงานของอธิการบดี 2518-2519." วันสถาปนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ครบรอบ 42 ปี. หน้า 15-25. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

ประกอบ กุปรัตน์. "จุดมุ่งหมายและบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา." การพัฒนาการเรียนการสอน.
หน้า 5. ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2524.

_____. "การกำหนดวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษา." กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ไม่ระบุปีที่พิมพ์. (อัครสำเนา)

_____ . "ระบบเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษา." ความเป็นผู้นำ เป้าหมาย และอำนาจ
ในสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 37-76. ประกอบ กุปรัตน์ บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร:
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

ประคอง วรรณสูตร. การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ, 2525.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา และคณะ. รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทและสัมฤทธิ์ผลของสถาบัน
อุดมศึกษาของไทยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: ทววงมหาวิทยาลัย,
 2530.

พรเทพ พัฒนานุรักษ์. "แนวปฏิบัติในการแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมด้านการบริหารบุคคลของ
 มหาวิทยาลัยของรัฐ." เอกสารในการประชุมทางวิชาการเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของ
 มหาวิทยาลัยของรัฐในเชิงปฏิบัติ เสนอที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 23-25
 พฤศจิกายน 2532. กรุงเทพมหานคร: ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2532.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
 2524.

_____ . "รูปแบบการบริหารมหาวิทยาลัยไทยในอนาคต." เอกสารในการประชุมทางวิชาการ
 เรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยของรัฐในเชิงปฏิบัติ เสนอที่มหาวิทยาลัยสุโขทัย
 ธรรมมาธิราช, 23-25 พฤศจิกายน 2532. กรุงเทพมหานคร: ที่ประชุมอธิการบดีแห่ง
 ประเทศไทย, 2532.

ไพฑูรย์ อิงคสุวรรณ. "แนวปฏิบัติในการแสวงหาความเป็นอิสระในการบริหารงานวิชาการของ
 มหาวิทยาลัยของรัฐ" เอกสารในการประชุมทางวิชาการเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของ
 มหาวิทยาลัยของรัฐในเชิงปฏิบัติ เสนอที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 23-25
 พฤศจิกายน 2532. กรุงเทพมหานคร: ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2532.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กองแผนงาน. รายงานศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติระยะที่ 4 พ.ศ. 2523 - 2524. กรุงเทพมหานคร. กองแผนงาน ไม่ระบุปีที่พิมพ์.

. รายงานศักยภาพในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในระยะแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 4 พ.ศ. 2523 - 2524. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, ไม่ระบุปีที่พิมพ์.

. รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 5 (เฉพาะต้นแผน พ.ศ. 2525 และ 2526). กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2527.

. "เอกสารประกอบแนวทางการจัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 6"
กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2527.

. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง แนวทางจัดทำแผนการพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 6. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2527.

. เอกสารถอดเทปบันทึกการสัมมนาเรื่อง แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 6. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2527.

. วัตถุประสงค์ นโยบาย แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2528.

. แผนพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534.
กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2528. (10 เล่ม)

. แผนพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระยะยาว. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน

- _____ . คณะกรรมการพัฒนามหาวิทยาลัย. รายงานการประเมินสถานภาพ ศักยภาพและแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 3 ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, 2517.
- _____ . การดำเนินงานตามแผนงาน ปีงบประมาณ 2531. กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2532.
- _____ . "ปรัชญาการศึกษา วัตถุประสงค์ กรอบนโยบายและมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระยะที่ 7 ปีงบประมาณ 2535 - 2539" กรุงเทพมหานคร : กองแผนงาน, 2533.
- _____ . คู่มือวิจัยเสริมหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยและบริการทางวิชาการแก่งสังคม, 2530.
- _____ . การศึกษาสถานภาพการวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปี 2527 - 2533. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์, 2532.
- _____ . สรุปผลการสัมมนาประเมินเรื่องทิศทางการวิจัยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในแผนพัฒนาอุดมศึกษาระยะที่ 7. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิจัยและวิเทศสัมพันธ์, 2533.
- วรารักษ์ สามโกเศศ และคณะ. "แนวปฏิบัติในการแสวงหารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยของรัฐ" เอกสารในการประชุมทางวิชาการเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยของรัฐในเชิงปฏิบัติ เสนอที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 23 - 25 พฤศจิกายน 2532. กรุงเทพมหานคร : ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2532.
- วารุณี โอสถารมย์. รายงานการวิจัยเรื่องพัฒนาการมหาวิทยาลัยไทยในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2533.
- วิจิตร ศรีสอาน. หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2518.

สภาการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาเรื่อง วิกฤตการณ์ทางวิชาการในมหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2513.

แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2515 - 2519. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2515.

สมศักดิ์ ชูโต. "อุดมศึกษาในอนาคต." รายงานการสัมมนาเรื่องการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย-ไทยในอนาคต. หน้า 34. กรุงเทพมหานคร : ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2530.

สิปพนธ์ เกตุทัต. "บัณฑิตของไทยในทศวรรษหน้า" สรุปการสัมมนาเรื่องบัณฑิตของไทยในทศวรรษหน้า, หน้า 9 - 11. กรุงเทพมหานคร : ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

สิงหา เจียมศิริ. "การหารายได้โดยการให้บริการค้ำการวิจัยและบริการวิชาการ" รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องการเงินตนเองของมหาวิทยาลัยของรัฐ. หน้า 95 - 108. กรุงเทพมหานคร : ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2528.

สุบิน ปิ่นขยัน. "อุดมศึกษากับการพัฒนาประเทศ." รายงานการสัมมนาเรื่องการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยไทยในอนาคต. หน้า 159. กรุงเทพมหานคร : ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย, 2530.

สุภรณ์ ศรีพิพล. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม." การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. หน้า 11 - 18. อุทัย เลาหวิเชียร และวรเดช จันทรศรบรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบอลอกและการพิมพ์, 2531.

อนันต์ เกตุวงศ์. หลักและเทคนิคการวางแผน. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

อนันต์ ศรีโสภณ. รายงานการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.

อมร รักษาสิทธิ์. "การจัดหน่วยงานในวิทยาลัยตามหลักรัฐประศาสนศาสตร์." การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. หน้า 61-69. อุทัย เลาหวิเชียร และวรงค์ จันทรศร บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์, 2531.

อุทัย เลาหวิเชียร. "องค์การและการบริหารงานในมหาวิทยาลัย." การบริหารมหาวิทยาลัยในประเทศไทย, หน้า 83. อุทัย เลาหวิเชียร และวรงค์ จันทรศร บรรณาธิการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสหายบล็อกและการพิมพ์, 2531.

_____. "อำนาจอิสระในการบริหารงานบุคคลของมหาวิทยาลัยไทย." รายงานการประชุมทางวิชาการเรื่องความเป็นอิสระในการบริหารงานมหาวิทยาลัยของไทย : อดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต. หน้า 163-194. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2532.

บทความ

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. "มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในทศวรรษหน้า." วารสารโคมสมาคมธรรมศาสตร์, 2(2531) : 10-21.

ไพฑูรย์ พงศ์บุตร. "ภารกิจของมหาวิทยาลัยด้านการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม." กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ไม้ระบूपี่พิมพ์. (อัครสำเนา)

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. "งานบริการชุมชน : บทบาทที่สามของมหาวิทยาลัย." กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520. (อัครสำเนา)

_____. "บทบาทของมหาวิทยาลัยในการสร้างเสริมวัฒนธรรม" กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. (อัครสำเนา)

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2476." ราชกิจจานุเบกษา 50 (20 มีนาคม 2476) : 1-14.

"พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ.2531." ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ
105 (8 ธันวาคม 2531): 1-27.

สมยศ เชื้อไทย. "สรุปผลการสัมมนาเรื่องศูนย์รังสิตกับการพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์."
สารสภาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 13 (ธันวาคม 2532-มกราคม 2533)
: 3-10.

สิปปนนท์ เกตุทัต. "งานมหาวิทยาลัย." วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ. 4 (พฤศจิกายน
2517) : 25-36.

สุภาพ ดวงไสว. "การบริหารอุดมศึกษา." จุลสารพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัย-
ธรรมศาสตร์. 7 กุมภาพันธ์ 2530): 20-30.

วิทยานิพนธ์

ทัศนีย์ แก้วจุมพล. "การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระหว่าง
พุทธศักราช 2531-2540." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

ศิรินาถ บุญยสงวน. "เป้าประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สมหมาย จันทรเรือง. "การศึกษาเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยเอกชนในประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529.

สุรพล เรืองรอง. "เป้าหมายและรูปแบบของวิทยาลัยครูกลุ่มภาคใต้." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

อนันต์ จิตรจำนงค์. "การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระหว่าง
พุทธศักราช 2528-2537." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สัมภาษณ์

เกษม ศิริสัมพันธ์. สมาชิกพรรคกิจสังคม กรุงเทพมหานคร. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2531.

นิคม จันทรวิฑูร. ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านแรงงาน. สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2531.

บุญชู โรจนเสถียร. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์. สัมภาษณ์, 25 มีนาคม 2531.

พนัส ลิ้มเสถียร. ปลัดกระทรวงการคลัง. สัมภาษณ์, 24 มีนาคม 2531.

มานิจ สุขสมจิตร. กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. สัมภาษณ์, 14 มีนาคม 2531..

ระพี สาคริก. กรรมการทรวงมหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 12 เมษายน 2531.

ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. กรรมการประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์. สัมภาษณ์,
29 เมษายน 2531.

สง่า สรรพศรี. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. สัมภาษณ์, 4 เมษายน 2531.

ไสว สุทธิพิทักษ์. อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. สัมภาษณ์, 29 มีนาคม 2531.

อัมมาร์ สยามวาลา. ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัยเกษตรและการพัฒนาชนบท สถาบันวิจัยเพื่อการ
พัฒนาประเทศไทย. สัมภาษณ์, 18 มีนาคม 2531.

อดุลย์ วิเชียรเจริญ. นายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากร. สัมภาษณ์, 7 เมษายน 2531.

ภาษาอังกฤษ

Baldrigde, J.V. Power and Conflict In The University. New York: John Wiley & Sons, 1971.

Baird, Leonard L. "The Practical Utility of Measure of college Environment." Review of Educational Research. 44 No.3 (Summer 1974) : 302-330.

Beltran, Lydia A. "Institutional Goals as Perceived and Preferred by Selected Constituent Groups in Five State Supported Universities in Michigan," Higher Education Dissertation Abstracts International. 35 (March 1975.): 5840-A.

Bushnell, David S. Organizing For Change : New Priorities For Community Colleges International. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.

Charanyananda, Kitti. "A Study of Institutional Goals in Ramkhamhaeng University, Thailand." Higher Education Dissertation Abstracts International 42 (July 1981): 98-A.

Conrad, Clifton. "University Goals : An Operative Approach." Journal of Higher Education. 45 (October 1974): 504-516.

Dennison, John D.; Levin, John S. "Goals of Community Colleges in Canada." Canadian Journal of Higher Education 18 (1988): 49-63.

Etzioni, Amitai. Modern Organization. Engle Wood Cliffs, New Jersey: Bantice-Hall, Inc. 1964.

Farber, Richard Lanny. "The Objectives of Two and Four Years Public Colleges in New Jersey : A Study to Identify the Goal Hierarchies and Extend of Agreement of Goal Perception between Administrators, Faculty and Students" Higher Education. Dissertation Abstracts International. 35(March 1975): 5851-A.

Gardner, John W. Excellence. Can We Be Equal and Excellent Too?. New York : Harper & Row, 1961.

Gross, E., and Grambasch, P.V. University Goals and Academic Power. Washington D.C. : American Council on Education, 1968.

Henry, W. Poling. "Institutional Advancement Administrators and Academic Administrators in Higher Education : A Comparison of their Perceptions of Institutional Goals. Dissertation Abstracts International 44(May 1984). 3302-A.

Johnson, Bonnie Jean. "An Examination of Preferred Institutional Goals at Oregon State University and Western Oregon State College as perceived by the Education Faculties." Higher Education Dissertation Abstracts International. 45 (May 1984): 1309.

Krejcie and Morgan. "Determining Sample size for research activities" Educational and Psychological Measurement. 30(December 1960): 607-609.

Kriss M. Flise. "The Goals of Franciscan Higher Education in the United States: Trustee, Administrator, and Faculty Perceptions." Higher Education Dissertation Abstracts International 45 (July 1984): 2005.

Lima, Luig R. "Perceptions of Brazilian Education Participants concerning Goals for Higher Education." Higher Education Dissertation Abstracts International 47 (February 1986): 367.

Millett, John D. An Out line of Concepts of Organization Operation, and Adiministration for Colleges and Universities. Washington, D.C. : Management Division, Academy for Educational Development, Inc., 1974.

Parson, Talcott et al. Theories of Society. New York : Free Press of Glencoe, 1961.

Perrow, Charles. "The Analysis of Goals in Complete Organization," American Sociological Review, 26(December 1961): 854-866.

Pesek, Robert A. "The Goals of Higher Education : The University of Toledo as a case study." Higher Education Dissertation Abstracts International 46 (June 1985): 1535.

Peterson, Richard E. The Crisis of Purpose : Definition and Use of Institutional Goals. New York. Educational Testing Service, 1970.

. College Goals and the Challenge of Effectiveness.

Princeton, New Jersey : Educational Testing Service, 1971.

. Goals for California Higher Education: Summary of a Report.

Princeton New Jersey, : Educational Testing Service, 1972.

Ross, G. Murray. The University : The Autonomy of Academic. Book
Press Mc.Graw-Hill Book, 1976.

Tingsuk, Suwapor. "Institutional Goals, Congruence and Conflict: A
Comparison of the Perceptions of Faculty and Administrators in
two Open-University Systems in Thailand." Higher Education
Dissertation Abstracts International 44(September 1983):2383.

Webster's third New International Dictionary. Manila Merriam Co., 1981.

ภาคผนวก ก.

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ ฝ่ายวิชาการ โทร.1605, 1606

ที่ ทม.0702/ว.287

วันที่ 1 กันยายน 2532

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

เรียน (ระบุตำแหน่งทางวิชาการ ชื่อ นามสกุลของอาจารย์แต่ละคน)

ดิฉันกำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพและทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมากและมีสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เกิดขึ้นมากมาย ประกอบกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและขยายตัวไปจากเดิมเป็นอย่างมาก การศึกษาถึงทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคตดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการเพราะจะให้ข้อมูลและข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปโดยเรียบร้อย ดิฉันจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบมาตามความนึกของท่าน เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนไปยังดิฉัน ตามชื่อที่อยู่ที่อยู่ระบุไว้หลังแบบสอบถามภายในวันที่ 15 กันยายน 2532 ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ดิฉันหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ลงนาม) สุภาพ ดวงไสว

(นางสุภาพ ดวงไสว)

นักวิชาการศึกษา 6

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

1

(อาจารย์ประจำ)

แบบสอบถาม

การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่ง
เป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ (Goals) ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ปัจจุบันท่านสังกัด

1. คณะนิติศาสตร์
2. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี
3. คณะรัฐศาสตร์
4. คณะเศรษฐศาสตร์
5. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
6. คณะศิลปศาสตร์
7. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

8. คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
 9. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 10. สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร
 11. สถาบันภาษา
2. เพศ
 1. ชาย
 2. หญิง
 3. อายุ

1. 25 ปีหรือน้อยกว่า	2. 26 - 30 ปี
3. 31 - 35 ปี	4. 36 - 40 ปี
5. 41 - 45 ปี	6. 46 ปีขึ้นไป
 4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ไม่เกิน 5 ปี	2. 6 - 10 ปี
3. 11 - 15 ปี	4. 16 - 20 ปี
5. 21 - 25 ปี	6. 26 ปีขึ้นไป
 5. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ
 1. ปริญญาตรี
 2. ประกาศนียบัตรชั้นสูงหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต (สูงกว่าปริญญาตรี)
 3. ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 4. ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
 6. ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน

1. อาจารย์	2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์
3. รองศาสตราจารย์	4. ศาสตราจารย์

7. ตำแหน่งทางการบริหารสูงสุดที่เคยหรือกำลังดำรงตำแหน่ง

1. ไม่เคยหรือไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร
2. หัวหน้าสาขาวิชา/หัวหน้าภาควิชา
3. ผู้ช่วยคณบดี
4. ผู้ช่วยรองอธิการบดี
5. รองคณบดี/รองผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน
6. ผู้ช่วยอธิการบดี
7. คณบดี/ผู้อำนวยการสำนัก/สถาบัน
8. รองอธิการบดี
9. อธิการบดี

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ (Goals) ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ควรจะเป็นระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540 ขอให้ท่านเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

- 5 แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความมากที่สุด
- 4 แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความมาก
- 3 แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความพอสมควร หรือ ปานกลาง
- 2 แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความน้อย
- 1 แสดงว่า ท่านเห็นด้วยกับข้อความน้อยที่สุดหรือ ไม่เห็นด้วยเลย

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
1. การผลิตบัณฑิตควรเน้นสาขาวิชา					
1.1 นิติศาสตร์
1.2 พาณิชยศาสตร์และการบัญชี
1.3 รัฐศาสตร์.....
1.4 เศรษฐศาสตร์
1.5 สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ - พัฒนาชุมชน
1.6 ศิลปศาสตร์
1.7 วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
1.8 สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
1.9 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
1.10 คณิตศาสตร์สถิติและคอมพิวเตอร์
1.11 วิศวกรรมศาสตร์
1.12 แพทยศาสตร์
1.13 พยาบาลศาสตร์
1.14 ทันตแพทยศาสตร์
1.15 เภสัชศาสตร์
1.16 เทคนิคการแพทย์
1.17 สัตวแพทยศาสตร์
1.18 ศิลปกรรมศาสตร์
1.19 สถาปัตยกรรมศาสตร์
1.20 ศึกษาศาสตร์

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
1.21 เกษตรศาสตร์
2. การผลิตบัณฑิตควรเน้นผลิตที่ระดับ					
2.1 ปริญญาตรี
2.2 ประกาศนียบัตรบัณฑิต (สูงกว่าปริญญาตรี)
2.3 ปริญญาโท
2.4 ปริญญาเอก
3. ลักษณะบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยควรเน้น					
3.1 บัณฑิตที่เก่งคิด หมายถึง บัณฑิตที่คิดเป็น มีความ สามารถทางทฤษฎีสูง มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์
3.2 บัณฑิตที่เก่งงาน หมายถึง บัณฑิตที่ทำเป็น เป็น นักปฏิบัติที่ดี สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน การทำงานได้และมีความตั้งใจในการทำงานสูง
3.3 บัณฑิตที่เก่งคน หมายถึง บัณฑิตที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การ ติดต่อสื่อความหมาย ตลอดจนการจัดการที่ เกี่ยวข้องกับมนุษย์
3.4 บัณฑิตที่เก่งเรียน หมายถึง บัณฑิตที่ใฝ่รู้ มี ศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองและกระตือรือร้น ที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
3.5 บัณฑิตที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง บัณฑิต ที่มีความสนใจและตระหนักถึงปัญหาของสังคมส่วน รวม มีความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหานั้นด้วยแนวคิดและวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
3.6 บัณฑิตที่มีคุณธรรม จริยธรรม
4. แนวทางการรับนักศึกษา					
4.1 เน้นการรับผู้ผ่านการสอบคัดเลือกของทบวง มหาวิทยาลัย
4.2 กระจายความเสมอภาคและโอกาสทางการ ศึกษาให้นักเรียนตามท้องถิ่นต่าง ๆ ให้มากขึ้น
4.3 ให้โอกาสนักเรียนที่มีความสามารถโดดเด่น เฉพาะด้าน เข้าศึกษาโดยการให้โควตาพิเศษ มากขึ้น
5. ประเภทการวิจัยที่ควรเน้น					
5.1 งานวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้างความก้าวหน้าทาง วิชาการ
5.2 งานวิจัยประยุกต์เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของ สังคมและประเทศ เช่น งานวิจัยที่จะส่งเสริม ให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
5.3 งานวิจัยเสริมหลักสูตรเพื่อประโยชน์ต่อการเรียน การสอนโดยตรง
5.4 งานวิจัยสถาบันเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนา มหาวิทยาลัย
6. สาขาวิชาที่ควรเน้นให้มีการวิจัย					
6.1 สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
6.2 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
6.3 วิทยาศาสตร์สุขภาพ
6.4 สหสาขาวิชาซึ่งมีการประสานระหว่าง วิทยาการหลายแขนง
7. การบริการทางวิชาการแก่สังคมควรทำเพื่อ					
7.1 เป็นศูนย์กลางเผยแพร่ความรู้และความคิด ใหม่ ๆ แก่สังคม
7.2 เตือนสติและชี้แนะแนวทางแก่สังคม
7.3 วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาของสังคม
7.4 ให้การศึกษาและให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ
7.5 ลดความไม่เป็นธรรมของสังคม โดยให้การศึกษา แก่กลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา
7.6 เน้นการแสวงหารายได้เข้ามหาวิทยาลัย

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด* เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
8. รูปแบบของการบริการทางวิชาการแก่สังคม					
8.1 ให้บริการด้านการวิจัย การวิเคราะห์ การสำรวจ
8.2 วางแผนและให้คำปรึกษาทางวิชาการและวิชาชีพ
8.3 ฝึกอบรม สัมมนา อภิปราย
8.4 เผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน เช่น สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์
8.5 ให้บริการทางการแพทย์และสุขภาพอนามัย
8.6 เป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการ
8.7 โครงการศึกษาต่อเนื่อง
9. รูปแบบของการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม					
9.1 การเปิดสอนหลักสูตร รายวิชาเกี่ยวกับ ศิลปวัฒนธรรม
9.2 การศึกษาค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์เรื่อง ศิลปวัฒนธรรม
9.3 สนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรในลักษณะ ชมรมทางศิลปวัฒนธรรม
10. รูปแบบการบริหารงานที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัย ควรจะเป็น					
10.1 อีสรจากระบบราชการ

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
10.2 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล
10.3 มหาวิทยาลัยของรัฐประเภทวิชาชีพ
10.4 มหาวิทยาลัยในระบบราชการเช่นปัจจุบัน
11. แนวทางการพัฒนาระบบการบริหาร					
11.1 ปรับปรุงระบบการบริหารให้มีความคล่องตัว ในการดำเนินงานสูงขึ้น
11.2 ลดขั้นตอนการทำงานและกระจายอำนาจ การบริหารให้คณะ / สำนัก / สถาบันให้มากที่สุด
11.3 ปรับปรุงระบบงานสนับสนุนวิชาการและงาน ธุรการให้มีคุณภาพมากขึ้น
12. คุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสม กับการเป็นผู้นำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์					
12.1 มีความเป็นผู้นำทางวิชาการ
12.2 มีความสามารถและประสิทธิภาพในการ บริหาร
12.3 มีทิศทางพัฒนามหาวิทยาลัยที่ชัดเจน และเหมาะสม
12.4 มีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นกลาง
12.5 มีความสามารถในการระดมและแสวงหา ทรัพยากร

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
12.6 มีความสามารถในการติดต่อประสานกับ องค์กรภายนอกได้เป็นอย่างดี
13. วิธีการสรรหาผู้บริหารระดับสูงที่เหมาะสม					
13.1 มีกระบวนการเลือกตั้งหรือหยั่งเสียงจากคน ในประชาคมและศิษย์เก่า
13.2 มอบอำนาจให้คณะกรรมการสรรหาเป็น ผู้เสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัย
13.3 ให้อยู่ในดุลพินิจและอำนาจของสภา มหาวิทยาลัย
14. ระบบการบริหารบุคคลของมหาวิทยาลัยควรมี ลักษณะที่สามารถ					
14.1 คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถสูง เข้าทำงานในมหาวิทยาลัย
14.2 ปลดถ่ายบุคลากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ออกจากมหาวิทยาลัยได้โดยง่าย
14.3 ให้ค่าตอบแทนที่ยืดหยุ่นตามความสามารถ และผลงานที่ปรากฏ
14.4 ติดตาม ประเมินและรายงานผลการทำงาน ของบุคลากรทุกสายงาน
14.5 สร้างและพัฒนาผู้บริหารทุกระดับและสายงาน

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
14.6 ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถทำงานตามความ พอใจและความมุ่งหมายของตน
14.7 ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการ ทำงานเป็นทีม
15. วิธีการที่จะแสวงหาแหล่งทรัพยากร					
15.1 การขายบริการทางวิชาการ
15.2 เงินทุนและความช่วยเหลือจากต่างประเทศ
15.3 การระดมทุนจากศิษย์เก่า
15.4 เงินรายได้จากค่าธรรมเนียมของมหาวิทยาลัย
15.5 เงินรายได้จากการจัดการทรัพย์สินของ มหาวิทยาลัย
15.6 ดอกผลจากกองทุนถาวร (Endowment Fund) ที่มีอยู่
15.7 งบประมาณแผ่นดิน
16. แนวทางการจัดหาและใช้ทรัพยากร					
16.1 ตั้งคณะกรรมการให้ทำหน้าที่ในการแสวงหา ทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ
16.2 ปรับปรุงระเบียบการใช้เงินรายได้พิเศษ ให้มีความยืดหยุ่นและคล่องตัวมากขึ้น
16.3 ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่หรือหามาได้อย่าง ประหยัดที่สุด

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
17. การสร้างความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยกับศิษย์เก่า และบุคคลภายนอก					
17.1 สร้างเป้าหมายของมหาวิทยาลัยให้เป็นที่ ยอมรับของคนในประชาคมศิษย์เก่าและ บุคคลภายนอก
17.2 ชี้แจงให้ศิษย์เก่าและบุคคลภายนอกทราบถึง วัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินการ ของมหาวิทยาลัยอย่างถูกต้อง
17.3 เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าและบุคคลภายนอก ได้รับรู้ รับทราบและประเมินความสำเร็จ ความล้มเหลวของมหาวิทยาลัย
17.4 เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่าและบุคคลภายนอก เข้ามามีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น
17.5 จัดระบบประชาสัมพันธ์เพื่อเสนอข่าวสาร ข้อมูลและความเคลื่อนไหวให้ศิษย์เก่า และบุคคลภายนอกทราบอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง
17.6 ดำเนินการเพื่อรักษาและเพิ่มพูนศักดิ์ศรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในฐานะเป็น มหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศ

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
18. การกำหนดทิศทางและนโยบายของมหาวิทยาลัย					
18.1 สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนด
18.2 มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้คนในประชาคม มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหลัก
18.3 มีกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ศิษย์เก่า มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายหลัก
19. ทิศทางการขยายตัวทางวิชาการ					
19.1 เปิดสอนให้ครบทุกสาขาวิชาและระดับการ ศึกษาตามลักษณะของมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ
19.2 เปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม ศาสตร์ แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ สุขภาพอื่น ๆ บางสาขาวิชา
19.3 เพิ่มให้มีวิทยาเขตอีกหลาย ๆ แห่ง
19.4 รับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เข้าเป็นสถาบัน สมทบ
20. การพัฒนาวิชาการควรเน้น					
20.1 รักษาเอกลักษณ์และความเป็นผู้นำ ทางสังคมศาสตร์

เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540	เห็นด้วยมากที่สุด**เห็นด้วยน้อยที่สุด				
	5	4	3	2	1
20.2 พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ วิศวกรรม ศาสตร์ แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ ให้ดีเด่นเท่าเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ
21. แนวทางการขยายตัวไปยังศูนย์รังสิต					
21.1 ย้ายมหาวิทยาลัยไปศูนย์รังสิตทั้งหมด
21.2 ให้ท่าพระจันทร์เป็นศูนย์กลางทางสังคม ศาสตร์ และพัฒนาศูนย์รังสิตเป็นศูนย์กลาง ทางวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ
21.3 ย้ายการศึกษาระดับปริญญาตรีไปยังศูนย์รังสิต ทั้งหมดและพัฒนาท่าพระจันทร์ให้เป็นศูนย์กลาง การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
21.4 ย้ายการศึกษาระดับปริญญาตรี เฉพาะชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 ทุกคณะไปยังศูนย์รังสิต
21.5 ย้ายบางคณะที่มีความพร้อมและความ เหมาะสมไปยังศูนย์รังสิต
22. การให้ความสำคัญในการดำเนินการกิจแต่ละด้าน					
22.1 การผลิตบัณฑิต
22.2 การวิจัย
22.3 การบริการทางวิชาการแก่ชุมชน
22.4 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนามหาวิทยาลัย

23. ด้านการผลิตบัณฑิต

.....

.....

.....

24. ด้านการวิจัย

.....

.....

.....

25. ด้านการบริการทางวิชาการแก่สังคม

.....

.....

.....

26. ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

.....

.....

.....

27. ด้านการบริหาร

.....

.....

.....

28. ด้านการพัฒนาและการขยายตัวของมหาวิทยาลัย

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

ที่ ทม 0701/ว.5303

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ท่าพระจันทร์ กทม.10200

1 กันยายน 2532

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการวิจัย

เรียน (ระบุชื่อ นามสกุลของศิษย์เก่า)

ด้วยนางสุภาพ ดวงใส ข้าราชการกองบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพและทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก และมีสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เกิดขึ้นมากมาย ประกอบกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและขยายตัวไปจากเดิมเป็นอย่างมาก การศึกษาถึงทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคตดังกล่าว จึงเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการเพราะจะให้ข้อมูลและข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปโดยเรียบร้อย มหาวิทยาลัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามที่แนบมานี้ตามความคิดของท่าน เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนไปยังผู้วิจัยตามชื่อที่อยู่ระบุไว้หลังแบบสอบถามภายในวันที่ 20 กันยายน 2532 ด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม

(ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม)

อธิการบดี

ฝ่ายวิชาการ

โทร. 2239483

เลขที่แบบสอบถาม

--	--	--

2

(ศิษย์เก่า)

แบบสอบถาม

การนำเสนอเข้าประสงคของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับเข้าประสงคของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเข้าประสงค (Goals) ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปัจจุบัน - พุทธศักราช 2540

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

1. ชาย
2. หญิง

2. อายุ

1. 25 ปีหรือน้อยกว่า	2. 26 - 30 ปี
3. 31 - 35 ปี	4. 36 - 40 ปี
5. 41 - 45 ปี	6. 46 - 50 ปี
7. 51 ปีขึ้นไป	

3. ปัจจุบันท่านทำงานในหน่วยงาน

1. รัฐบาล
2. รัฐวิสาหกิจ
3. องค์การเอกชน
4. ประกอบวิชาชีพอิสระ

4. วุฒิการศึกษาสูงสุดที่ท่านได้รับ

1. ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
2. ประกาศนียบัตรชั้นสูงหรือประกาศนียบัตรบัณฑิต (สูงกว่าปริญญาตรี)
3. ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
4. ปริญญาเอก

5. ท่านได้รับปริญญาสูงสุดในสาขาวิชา (ตอบเพียงสาขาเดียว)

1. นิติศาสตร์
2. พาณิชยศาสตร์และการบัญชี
 - บริหารธุรกิจ การจัดการ การบัญชี การตลาด ฯลฯ
3. รัฐศาสตร์
 - การบริหารรัฐกิจ การเมืองการปกครอง การระหว่างประเทศ
4. เศรษฐศาสตร์
5. สังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 - พัฒนาชุมชน
6. ศิลปศาสตร์
 - อักษรศาสตร์ มนุษยศาสตร์
7. วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน
8. สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
9. คณิตศาสตร์
 - สถิติและคอมพิวเตอร์

10. วิทยาศาสตร์
11. ศึกษาาสตร์/ครุศาสตร์
12. อื่น ๆ โปรดระบุ

ตอนที่ 2 เหมือนแบบสอบถามของอาจารย์

ภาคผนวก ข .

บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

เรื่อง เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ระหว่างปีพุทธศักราช 2531-2540 :

ที่ ทม 0702/136-149

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ท่าพระจันทร์ กทม.10200

29 กุมภาพันธ์ 2531

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

เรียน (ระบุชื่อ นามสกุลของผู้ทรงคุณวุฒิ)

ด้วย นางสุภาพ ดวงไสว ข้าราชการกองบริการการศึกษา ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง " การนำเสนอเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระหว่างปีพุทธศักราช 2531-2540 " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพและทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย แต่เนื่องจากปัจจุบันสถานการณ์ต่าง ๆ ทางสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก และมีสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เกิดขึ้นมากมาย ประกอบกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังอยู่ในช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงพัฒนาและขยายตัวไปจากเดิม จึงมีความจำเป็นที่มหาวิทยาลัยจะต้องศึกษาทิศทางที่ควรจะเป็นไปในอนาคต ซึ่งผลจากการวิจัยนี้จะเป็นข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นอย่างยิ่ง

ในการนี้มหาวิทยาลัยใคร่ขอความกรุณาจากท่าน ได้โปรดอนุเคราะห์ให้การสัมภาษณ์แก่นักวิจัยดังกล่าวตามแนวการสัมภาษณ์ที่ได้แนบมาพร้อมนี้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้มาติดต่อกันตามวันเวลาที่ท่านสัมภาษณ์ท่านโดยตรงต่อไป

มหาวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลงนาม) เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม

(ศาสตราจารย์เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายวิชาการ

โทร.2239483

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

แนวการสัมภาษณ์จะครอบคลุมถึงประเด็นหลัก ๆ 2 ประเด็น คือ

1. ความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบัน ทั้งจุดเด่น จุดด้อย และจุดที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. ความคาดหวังที่มีต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในอนาคต

ซึ่งทั้ง 2 ประเด็นนี้ ก็จะครอบคลุมประเด็นย่อยต่าง ๆ คือ

1. การผลิตบัณฑิต
2. การวิจัย
3. การบริการทางวิชาการแก่สังคม
4. การทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. การบริหารและการดำเนินการอื่น ๆ
6. การพัฒนาและขยายตัวของมหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่งปัจจุบัน	ประสบการณ์สำคัญในอดีต
1. ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์	สมาชิกพรรคกิจสังคม	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ กรรมการสภามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
2. ศาสตราจารย์นิคม จันทรวิฑูร	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ด้านแรงงาน	อธิบดีกรมแรงงาน
3. คุณบุญชู โรจนเสถียร	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์	รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรรมการสภามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
4. ศาสตราจารย์ ดร.พนัส สิมะเสถียร ปลัดกระทรวงการคลัง		นายกสมาคมศิษย์เก่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5. คุณมานิจ สุขสมจิตร	กรรมการสภามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ที่ปรึกษาองบรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ	เช่นเดียวกับปีที่แล้ว
6. ศาสตราจารย์ระพี สาคริก	นักวิชาการ	อธิการบดีมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ กรรมการทบวงมหาวิทยาลัย
7. คุณศรีสว่าง ท้ววงศ์แพทย์	กรรมการประจำคณะ สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ ประธานมูลนิธิเด็ก	กรรมการประจำสำนัก บัณฑิตอาสาสมัคร

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	ตำแหน่งปัจจุบัน	ประสบการณ์สำคัญในอดีต
8. ศาสตราจารย์ ดร.สง่า สรรพศรี	ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการสภามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์
9. ศาสตราจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์	อธิการบดีมหาวิทยาลัย ธุรกิจบัณฑิต	เช่นเดียวกับปัจจุบัน
10. ศาสตราจารย์ ดร.อัมมาร์ สยามวาลา	ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย เกษตรและการพัฒนา ชนบท สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนา ประเทศไทย	อาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
11. ศาสตราจารย์ ดร.อศุขย์ วิเชียรเจริญ	นายกสภามหาวิทยาลัย ศิลปากร	เลขาธิการ รองอธิการบดี และคณบดีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร

บทสัมภาษณ์ คุณมานิจ สุขสมจิตร
ที่ปรึกษากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
เมื่อวันจันทร์ที่ 14 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังจะก้าวไปเรื่อย ๆ โดยการเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว แต่คงต้องคงไว้ซึ่งความเป็นตลาดวิชาตามเจตนารมณ์ของมหาวิทยาลัยที่ ดร.ปรีดี พนมยงค์ ตั้งขึ้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์น่าจะมีบทบาทในการสอนกฎหมายแก่ประชาชนโดยทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ เข้ามาศึกษา ซึ่งนอกจากจะเป็นการให้ความรู้แก่ประชาชนแล้ว ยังเป็นการเสริมความยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยการเพิ่มจำนวนศิษย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ด้วย

ข้อดีของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คือการเป็นผู้นำในด้านสังคมศาสตร์ เป็นสิ่งที่จะต้องรักษาไว้ ส่วนปัญหาในปัจจุบันคือการขาดแคลนทรัพยากรทั้งด้านการเงินและบุคลากร

การขยายตัวโดยการเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นเรื่องควรต้องดำเนินการ เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ แต่เราก็จะเผชิญปัญหาเรื่องเงิน คน ส่วนการที่จะเปิดสอนทางด้าน แพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือด้านอื่น ๆ นั้นจะต้องค่อยเป็นค่อยไป เพราะถ้าเปิดหลายคณะจะมีปัญหาเรื่องทรัพยากร

ในเรื่องที่มึคนกล่าวว่า การเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะทำให้เราสูญเสียความเป็นผู้นำทางด้านสังคมศาสตร์นั้น เป็นการมองที่จำกัดมาก เราจะต้องมองให้กว้าง ไม่ใช่มองเฉพาะที่อธิการบดี คณบดีเท่านั้น แต่ต้องมองถึงอาจารย์ใหม่ ๆ ที่จะมาพัฒนาวิทยาลัยให้ก้าวหน้า และจะต้องมองถึงความช่วยเหลือของศิษย์เก่าด้วย

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมในปัจจุบัน

นักศึกษายังทำหน้าที่รับใช้สังคมได้ดี แต่ในด้านความเป็นศิษย์กับอาจารย์ เห็นห่างกันมากขึ้น นักศึกษาเคารพอาจารย์น้อยลง และแต่งกายไม่เรียบร้อย นักศึกษามีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป แต่ควรให้ความสำคัญกับภาษาไทยมากขึ้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรสร้างให้นักศึกษาเป็นคนที่เพียบพร้อมด้วยพุทธิศึกษา จริยศึกษา พลศึกษา

บทบาทของมหาวิทยาลัยในสังคม

นอกจากการให้การศึกษอบรมแก่นักศึกษาแล้ว ควรมีบทบาทในการบริการสังคม โดยให้ความรู้แก่ประชาชนมาก ๆ เท่าที่จะทำได้ โดยอาจจะเป็นการอบรมหลักสูตรระยะสั้น เช่น ที่สำนักเสริมศึกษาคำเนินการอยู่ หลักสูตร Mini MBM ของคณะพาณิชย์ฯ หรือการออกวารสารทางวิชาการ การเผยแพร่ความรู้ทางสื่อมวลชน และที่อยากจะเน้นคือการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายในระดับปริญญาแก่ประชาชน

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ควรทำเท่าที่ทำได้

การพัฒนาศูนย์รังสิต

ที่ทำมาก็ถูกต้องแล้ว โดยการจัดตั้งคณะวิทยาศาสตร์ที่รังสิต ต่อไปก็คงมีคณะอื่น ๆ ตามมา และเมื่อมีทรัพยากรมากขึ้น ก็คงพัฒนาได้มากขึ้น ซึ่งเรื่องนี้ต้องใช้เวลา

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

บุคคลที่จะเป็นผู้นำมหาวิทยาลัย นอกจากจะมีความเป็นผู้นำ เป็นผู้บริหารแล้ว ก็ต้องเป็นคนที่มีการมีพอสมควร เป็นที่ยอมรับแพร่หลาย วิธีการที่ใช้สรรหาในปัจจุบันก็เหมาะสมคืออยู่แล้ว กล่าวคือ พิจารณาคุณสมบัติทางด้านวิชาการ ความสามารถในการบริหาร และการยอมรับจากประชากรในมหาวิทยาลัย

การแสวงหาทรัพยากร

ต้องของประมาณจากรัฐบาล ขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ โดยต้องชี้แจงว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังขยายตัวทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศมากขึ้น การนำเงินที่ได้รับการช่วยเหลือไปเป็นทุนให้อาจารย์ไปศึกษาต่างประเทศ ก็จะเป็นการพัฒนามหาวิทยาลัยได้ทางหนึ่ง

บทสัมภาษณ์ ดร.เกษม ศิริสัมพันธ์

สมาชิกพรรคกิจสังคม

เมื่อวันอังคารที่ 15 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กำลังอยู่ในระหว่างหัวเลี้ยวหัวต่อ กล่าวคือ กำลังจะขยายไปทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ การสาธารณสุข ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดี แต่ในขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ควรจะรักษาความเป็นตัวของตัวเองไว้ คือ

1. การสอนให้คนเป็นอิสระในทางความคิด
2. รักษาความเป็นผู้นำทางวิชาการทางด้านสังคมศาสตร์ เร่งคุณภาพทางสังคมศาสตร์ ให้มากขึ้น ควรพยายามทำให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันชั้นนำทางสังคมศาสตร์

การขยายตัวโดยการเปิดสอนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เห็นด้วยกับการขยายไปทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ขอให้เร่งคุณภาพทางด้านสังคมศาสตร์มากขึ้น การขยายไปทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นต้องใช้ทรัพยากรมาก ดังนั้นจึงควรพัฒนาอย่างช้า ๆ ใช้เวลาประมาณ 20-30 ปี ถ้าจะมุ่งเน้นมิติให้ได้เร็วก็จะสับสนในการจัดสรรทรัพยากร ส่วนการเปิดคณะแพทยศาสตร์นั้น ควรจะสร้างโรงพยาบาลและผลิตอาจารย์ที่จะสอนก่อน โดยอาจร่วมมือกับมหาวิทยาลัยมหิดล ผลิตอาจารย์ให้ธรรมศาสตร์ แล้วจึงเปิดสอนแพทยศาสตร์

การขยายมหาวิทยาลัยไปอยู่ที่ศูนย์รังสิต

เห็นด้วยกับการขยายมหาวิทยาลัยไปอยู่ที่ศูนย์รังสิต แต่จะมีวิธีการขยายอย่างไรนั้น ขอให้พิจารณาให้รอบคอบ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์กับมหาวิทยาลัยมหิดล จะกลับกัน คือ มหาวิทยาลัยมหิดลเริ่มต้นทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ พยาบาล สาธารณสุข ต่อมาก็ขยายไปทางด้านสังคมศาสตร์โดยสอนที่ศาลายา ส่วนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เริ่มที่สังคมศาสตร์แล้วจะขยายไปทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งอาจจะยากกว่ามหาวิทยาลัยมหิดลเพราะต้องใช้ทรัพยากรมาก

สภาพปัจจุบันของอาจารย์มหาวิทยาลัย

บุคคลที่เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยเป็นคนที่เสียสละพอสมควร เพราะเขาสามารถที่จะไปทำงานอื่น ๆ ก็ได้ แต่เขาก็เลือกเป็นอาจารย์ ผลตอบแทนของการเป็นข้าราชการน้อยมาก การที่จะรักษาคณบดีไว้จึงอาจทำได้ลำบาก จึงควรที่จะปรับปรุงระบบการให้ค่าตอบแทน วิธีการหนึ่งที่จะเป็นการรักษาอาจารย์ที่ดีไว้ในมหาวิทยาลัย คือ การให้การยกย่องโดยอาจให้เป็น Chair professor ของแต่ละคณะ และมีรางวัลตอบแทนให้

ส่วนในเรื่องคุณภาพของอาจารย์ จะต้องให้เวลาในการปรับปรุงคุณภาพทางวิชาการ แต่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ยังมีสิ่งที่คือน่าภูมิใจ คือ มีความเป็นอิสระ ไม่ไปรับใช้นักการเมือง

สภาพปัจจุบันนักศึกษามหาวิทยาลัย

4 ปีของการเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นช่วงที่แสวงหา แสวงหาตัวเอง แสวงหาสังจธรรมเป็นช่วงที่จะเตรียมตัวออกไปสู่โลกภายนอกที่ต้องดำเนินไปตามขั้นตอน ดังนั้น ในช่วง 4 ปีนี้ควรปล่อยให้ให้นักศึกษามีอิสระพอสมควร

หนึ่งในภาวะที่ปัญหาการว่างงานทวีความรุนแรงขึ้น มหาวิทยาลัยควรแก้ไขปัญหาการว่างงานโดยการ ลดปริมาณการผลิตบัณฑิต แต่เน้นในเรื่องคุณภาพของบัณฑิตและสร้างค่านิยมให้นักศึกษาเป็นเจ้านายตัวเอง ไม่ใช่ไปเป็นลูกจ้างอย่างเดียว ต้องรู้จักสร้างงาน ไม่ใช่เรียนมาทางค่านิดก็ทำงานค่านั้นเสมอไป

บทบาทของมหาวิทยาลัยในสังคม

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังคงทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์ ชี้นำสังคมมาโดยตลอด ซึ่งเป็นวิญญานความเป็นอิสระในด้านความคิดเห็นและต้องการที่จะรับใช้สังคม อยากให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์รักษาวิญญานนี้ต่อไป โดยปลูกฝังตั้งแต่แก่นักศึกษา อาจารย์ ให้มีความเป็นอิสระ และชี้นำสังคม

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการบริการทางสังคม

สิ่งที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำอยู่ในปัจจุบัน เช่น เป็นที่ปรึกษากฎหมายแก่คนยากไร้ เป็นสิ่งที่ดี แต่สิ่งที่สถาบันการศึกษาควรให้แก่สังคมมากที่สุด ก็คือ ให้การศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เช่น โครงการของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ที่สอนช่วงเย็น ก็เป็นการรับใช้ธุรกิจ ซึ่งก็คือสังคมของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ประเทศไทยกำลังต้องการคนที่มีคุณภาพ เราจึงต้องพัฒนาคนของเราหลาย ๆ ด้าน

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาชนบท

การพัฒนาชนบทเป็นเรื่องใหญ่ที่ใครเข้าไปช่วยได้ก็ดี แต่การพัฒนาชนบทไม่ควรจะมองว่าคนชนบทเป็นคนโง่จึงต้องไปพัฒนา ควรจะพยายามที่จะให้ชาวชนบทช่วยตัวเอง ให้เขาเป็นตัวของเขาเองให้โอกาสเขามากขึ้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยที่อยู่ในกรุงเทพฯ ควรจะพัฒนากรุงเทพฯ แล้วให้มหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคพัฒนาชนบท ซึ่งเขาจะเป็นผู้รู้ความต้องการของชนบทมากกว่า กรุงเทพฯ เป็นเมืองที่มีปัญหามากมาย เช่น ปัญหาความเป็นอยู่ ชุมชนแออัด ปัญหายาเสพติด ปัญหาผังเมือง ปัญหาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรพัฒนากรุงเทพฯ ซึ่งก็คือเป็นการพัฒนาชุมชนอย่างหนึ่ง

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ในเรื่องศิลปวัฒนธรรมนี้ ไม่ค่อยมีผู้ให้ความสนใจ มักจะถือว่าประเทศไทยเป็นชาติที่มีศิลปวัฒนธรรมมาเป็นเวลาช้านาน กระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรงก็ยังไม่ให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรมเป็นเรื่องรอง งบประมาณแผ่นดินที่ให้ก็มีจำกัด ระบบบริหารงานบุคคลที่จะช่วยรักษาศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ เช่น ครูดนตรี ครูรำ ก็ไม่ค่อยมี ดังนั้นเราควรที่จะส่งเสริมให้คนไทยมีความสำนึกในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็อาจทำได้โดยเป็นจุดเริ่มต้นให้นักศึกษาเกิดความสำนึกในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม เช่น ดนตรี ศิลปะ มหาวิทยาลัยก็อาจดำเนินการเรื่องนี้ได้ไม่มากนัก เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ

การแสวงหาทรัพยากร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อาจจะเสียเปรียบมหาวิทยาลัยบางแห่งที่มีทรัพยากรมาก แต่ก็ยังมีวิธีการที่จะแสวงหาทรัพยากรอยู่หลายวิธี เช่น

1. จากเงินบริจาค โดยเราอาจชักจูงให้คนเห็นว่าการบริจาคเงินเพื่อการศึกษา เป็นสิ่งที่ได้บุญกุศล เช่น เกี่ยวกับการสร้างวัด สร้างโรงพยาบาล
2. ขอเงินบริจาคศิษย์เก่า โดยขอให้บริจาคเป็นรายปี ๆ ละเท่าไรก็ได้ โดยไม่ต้องจัดงานหรรษาเพื่อหาทุน เงินที่ได้มาจากศิษย์เก่าก็อาจตั้งเป็นกองทุนเพื่อนำมาใช้ในกิจการของมหาวิทยาลัยได้

คุณลักษณะของผู้นำมหาวิทยาลัย

ผู้นำในปัจจุบัน ไม่จำเป็นต้องเป็นปูชนียบุคคล (Father Figure) อีกแล้ว แต่ควรเป็นผู้นำที่เป็นไปได้ โดยควรจะมีลักษณะดังนี้

1. มีความสำนึกในคุณค่าทางวิชาการ แต่ไม่จำเป็นต้องมีความเป็นเลิศทางวิชาการ
2. ควรจะเป็นศิษย์เก่า หรืออย่างน้อยก็เป็นอาจารย์มาสักกระยะหนึ่ง เพื่อให้มีบุคลิก ค่านิยม วัฒนธรรมที่เป็นธรรมชาติ
3. มีลักษณะของความเป็นผู้นำ ซึ่งมีความกล้าในการตัดสินใจและกล้าที่จะรับผิดชอบ ในผลของการตัดสินใจ
4. เป็นนักบริหาร มีอารมณ์ที่เหมาะสมในการเป็นนักบริหาร ซึ่งต้องการความอดกลั้น

ส่วนคุณสมบัติที่ต้องเป็นคนหาเงินเก่งนั้นไม่จำเป็น เพราะถ้ามีคุณสมบัติ 4 ประการนี้แล้ว ก็คงจะแก้ไขให้ได้

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยเป็นชุมชนทางวิชาการ การคัดเลือกผู้บริหารมหาวิทยาลัย จึงไม่ควรจะมีการต่อสู้หรือการเผชิญหน้าทางการเมือง แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ควรใช้ระบบที่ให้สิทธิกับสภามหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว ควรที่จะใช้ทางสายกลาง คือ มีการหยั่งเสียงจากอาจารย์ ข้าราชการ นักศึกษา แล้วเสนอชื่อไปที่คณะกรรมการสรรหาให้เสนอสภามหาวิทยาลัยพิจารณา ระบบที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำอยู่ก็เหมาะสมก็อยู่แล้ว

บทบาทของมหาวิทยาลัยใน 10 ปีข้างหน้า

ใน 10 ปีข้างหน้า ปัญหาของศูนย์รังสิตคงจะคลี่คลายไปแล้ว มหาวิทยาลัยควรพัฒนาทั้งทำพระจันทร์และศูนย์รังสิตให้สอดคล้องกันและอยู่ในลักษณะที่ขยายตัวได้ และที่สำคัญคือต้องมีความเป็นเลิศทางสังคมศาสตร์

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.อัมมาร สยามวาลา

ผู้อำนวยการโครงการวิจัยเกษตรและการพัฒนาชนบท สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

เมื่อวันศุกร์ที่ 18 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังมีมาตรฐานที่พอใช้แต่คงที่ ไม่มีการปรับปรุงสิ่งที่เรามีอยู่ให้ดีขึ้น ก็คงจะต้องใช้ความพยายามมากกว่าที่เป็นอยู่เพื่อรักษามาตรฐานนั้นไว้ โดยปรับปรุงในเรื่องการเรียนการสอน วิชาการให้ดีขึ้น ผู้ที่จะปรับปรุงทางด้านวิชาการให้ดีขึ้น ก็คืออาจารย์ที่มีความสามารถ และอาจารย์เหล่านี้จะต้องมีจำนวนเพียงพอที่จะผลักดันคณะ/มหาวิทยาลัยให้ก้าวหน้าได้

สภาพปัจจุบันของอาจารย์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่สอนอย่างเดียวโดยไม่ทำวิจัยเลยจะไม่มีคุณภาพ เพราะการวิจัยจะทำให้ได้ความรู้เพิ่มเติมที่ทันสมัย นอกเหนือจากที่ได้ในตำรา อาจารย์จึงควรที่จะทำวิจัยควบคู่ไปกับการสอน แต่อาจารย์บางคนก็ทำวิจัยมากเกินไป เนื่องจากอัตราค่าตอบแทนจากราชการนั้นไม่เพียงพอ การที่อาจารย์ทำวิจัยมากทำให้ไม่มีเวลาสอน สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรจะทำคือ ต้องหาทางสายกลางให้อาจารย์ทำวิจัยได้พอสมควร โดยไม่กระทบกระเทือนงานสอน

สภาพปัจจุบันของนักศึกษา

ตอนที่ผมอยู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สิ่งที่ผมชอบมากที่สุดคือนักศึกษา นักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นเด็กที่ค่อนข้างประชาธิปไตย มุทะลุ มีลักษณะของตัวเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่มีระบบอาวุโส (Seniority) มีความเป็นประชาธิปไตยทุกกระเบียดนิ้ว ส่วนบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนั้นมีคุณภาพดีพอสมควร แต่ก็คิดว่าไม่แตกต่างจากมหาวิทยาลัยอื่น

ความเห็นเกี่ยวกับโครงการนักศึกษา เรียนดีจากชนบท

โครงการข้างเผือกเป็นการเปิดโอกาสให้กับนักเรียนบางกลุ่ม ซึ่งต่างจากนักเรียนที่สอบคัดเลือกเข้ามาตามระบบปกติที่มีความพร้อมที่จะเรียน แต่นักศึกษาโครงการนี้อาจขาดความพร้อม มหาวิทยาลัยต้องใช้ทรัพยากรอย่างมากที่จะพัฒนานักศึกษาข้างเผือกให้เท่าเทียมกับนักศึกษาที่สอบคัดเลือกเข้ามาโครงการข้างเผือกเป็นความคิดที่ดี ที่ควรสนับสนุน แต่ต้องมีจำนวนเท่าที่พอจะบริหารได้

การขยายตัวโดยการเปิดสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นเรื่องที่เหมาะสม เพราะนักศึกษามหาวิทยาลัยที่นั่น นักศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในโลภวิทยาศาสตร์บ้างพอสมควร เข้าใจว่านักวิทยาศาสตร์คิดอย่างไร ทำงานอย่างไร เพื่อที่เมื่อเวลาออกไปประกอบอาชีพ และต้องสัมผัสและเข้าใจคนกลุ่มนี้ คณะวิทยาศาสตร์ควรจะมีบทบาทสำคัญในการสอนนักศึกษาด้านสังคมศาสตร์ ให้เข้าใจวิทยาศาสตร์

ส่วนการเปิดสอนทางด้านแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ นั้น ถ้าจะต้องดึงทรัพยากรจากสังคมศาสตร์ไปใช้ก็ไม่ควรเปิด เพราะที่อื่นเปิดสอนอยู่แล้วและใช้ทรัพยากรน้อยกว่าเรา แต่ถ้าเรามีทรัพยากรทั้งเงิน คน การบริหาร ก็ไม่ติดใจที่จะมีคณะแพทยศาสตร์และคณะวิศวกรรมศาสตร์ และอยากให้มีคณะวิศวกรรมศาสตร์มากกว่าคณะแพทยศาสตร์ เพราะแพทย์ต้องใช้ทรัพยากรมาก

แผนการพัฒนาศูนย์รังสิต

ให้ตัดสินใจเลยว่าจะอยู่ที่ไหน ถ้าจะอยู่ที่ท่าพระจันทร์ก็อยู่กันทั้งหมด ถ้าจะไปรังสิตก็ไปทั้งหมด แต่ไม่แน่ใจว่าจะจุใจอาจารย์ไปได้ทั้งหมดหรือไม่ เพราะอาจารย์ได้ตั้งรกรากกันหมดแล้ว และไม่แน่ใจว่าจะขนย้ายทรัพยากรทั้งหมดไปที่รังสิตได้หรือไม่

สภาพปัจจุบันของการวิจัย

ทราบใดที่ไม่มีเงินทุนในการทำวิจัยให้กับอาจารย์ มหาวิทยาลัยก็ไม่ควรกำหนดว่าทิศทางการวิจัยจะเป็นอย่างไร การวิจัยส่วนใหญ่ที่อาจารย์ทำนั้น เป็นงานวิจัยที่ได้รับเงินทุนจากภายนอก ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์กับภายนอก ไม่ใช่เป็นการวิจัยที่จะขยายความรู้ทางด้านวิชาการ ดังนั้น สิ่งที่มหาวิทยาลัยควรทำ คือ

1. ไม่ควรให้เงินวิจัยแก่อาจารย์ที่ทำวิจัยไม่เป็น และไม่เคยมีบทบาทในการวิจัย ยกเว้นอาจารย์ใหม่ ที่ยังไม่เคยทำเลย แต่ถ้าคนที่ทำวิจัยเพื่อหวังตำแหน่งทางวิชาการไม่ควรให้
2. ควรจะสนับสนุนการทำวิจัยในลักษณะ Basic Research เพราะเป็นหน้าที่ของมหาวิทยาลัยโดยตรง และไม่มีหน่วยงานใดจะทำหน้าที่นี้ได้ดีเท่ามหาวิทยาลัย

บทบาทในการบริการทางสังคม

มหาวิทยาลัยควรให้บริการทางความรู้แก่คนภายนอกมหาวิทยาลัย พยายามลงไปถึงคนระดับล่าง และสร้างสถาบันที่เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ให้ประชาชนโดยทั่วไป การบริการทางวิชาการ ควรเป็นการบริการจากฐานความรู้ที่ตนมีอยู่ นักวิชาการของไทยได้รับความไว้วางใจจากหนังสือพิมพ์ค่อนข้างสูง จึงควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูงตามไปด้วย

บทบาทในการพัฒนาชนบท

บทบาทในการพัฒนาชนบทเป็นเรื่องที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะต้องดำเนินการต่อไป ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยทางสังคมศาสตร์ แต่จะต้องไม่คาดหวังว่าได้ผลทันตาเห็น หรือให้ความหวังแก่ชาวชนบทว่าสิ่งที่มหาวิทยาลัยให้จะทำให้ชาวชนบทขึ้นสวรรค์ทั้งเป็นได้ การพัฒนาชนบทต้องเริ่มต้นจากฐานความสามารถที่เรามีอยู่

ส่วนการที่จะสอดแทรกให้นักศึกษามีจิตสำนึกที่จะไปพัฒนาชนบทนั้น สอนไม่ได้ต้องให้นักศึกษามีจิตสำนึกเอง ซึ่งจะได้จากการอ่าน ความรู้ และจิตสำนึกของเขาเอง

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยมีหน้าที่หลักคือ ประสาทความรู้ให้กับนักศึกษา ก็ควรทำหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด ส่วนบทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมที่ควรทำ คือ สอนประวัติศาสตร์ให้นักศึกษารู้ว่าเราเป็นใคร มาจากไหน และสอนศิลปวัฒนธรรมไทย ก็พอแล้ว

การจะแสวงหาทรัพยากร

การขึ้นค่าหน่วยกิตเป็นช่องโหว่หนึ่งที่สามารถทำได้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มาจากชนชั้นกลาง ก็สามารถจะเสียค่าใช้จ่ายเพื่อให้ได้ความรู้ได้ มหาวิทยาลัยขึ้นค่าหน่วยกิตเพื่อที่จะเอาเงินนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอน จ้างอาจารย์ที่ดีในอัตราผลตอบแทนสูง เพื่อที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยให้เจริญยิ่งขึ้น นอกจากการขึ้นค่าหน่วยกิตแล้ว ก็อาจจะหาเงินในฐานะเป็นการกุศลก็ได้ แต่ควรคำนึงถึงการขึ้นค่าหน่วยกิตมากกว่า

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

ระบบทุกระบบก็มีข้อบกพร่องทั้งนั้น เพราะคนยังมีกิเลสอยู่ ระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นระบบที่ประชาคมธรรมศาสตร์มีส่วนร่วม แต่ชาวธรรมศาสตร์ก็มีกิเลสเหมือนกัน ในที่สุดแล้วน้ำหนักจะไปทางไหนก็อยู่ที่ว่าเสียงต่าง ๆ จะไปทางไหน แต่ระบบนี้ก็เหมาะสมกว่าการมอบอำนาจให้สภามหาวิทยาลัยทั้งหมด

การบริหารมหาวิทยาลัยไม่เหมือนกับการบริหารหน่วยงานทั่วไป ผู้ที่จะมาบริหารนักวิชาการนั้น จะต้องเข้าใจนักวิชาการและต้องเข้าใจระบบราชการพอสมควร เพราะมหาวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของระบบราชการ ผู้บริหารจะต้องอดทน อดกลั้น

บทบาทของมหาวิทยาลัยใน 10 ปีข้างหน้า

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรเป็นชุมชนแห่งความรู้ในข้อที่ว่า ถ้าสังคมตกเถียงกันในเรื่องบางอย่าง ธรรมศาสตร์ก็สามารถเริ่มต้นหาวิธีหาคำตอบให้สังคมได้ แต่ไม่ใช่ให้คำตอบแก่สังคม และยิ่งไปกว่านั้นจะต้องตั้งปัญหาที่สังคมไม่เห็น และสามารถวิพากษ์วิจารณ์สังคมได้ว่าสังคมเกินไปในทางที่ผิดอย่างไร

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.พนัส สิมะเสถียร

ปลัดกระทรวงการคลัง

เมื่อ วันพฤหัสบดีที่ 24 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบันไม่ค่อยเด่นเหมือนสมัยก่อน ความเด่นของมหาวิทยาลัยไม่ใช่มีเฉพาะเรื่องการศึกษาอย่างเดียว ต้องเด่นในด้านการกีฬา การรับใช้สังคมและด้านอื่น ๆ ด้วย ส่วนในด้านการศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ยังเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่นได้ การจะคุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปัจจุบันคงต้องดูในอีก 10-20 ปีข้างหน้า

สภาพปัจจุบันของนักศึกษา

นักศึกษาที่เข้ามาไม่ได้เลือกมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง ดังนั้นจึงอาจได้นักศึกษาที่ไม่ใช่ระดับที่ดีที่สุดเข้ามา นักศึกษาของธรรมศาสตร์ในปัจจุบันไม่ค่อยมีระเบียบวินัย โดยเฉพาะในเรื่องการแต่งกาย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีเสรีภาพกันมากแต่เสรีภาพก็ควรจะมีขอบเขต สิ่งที่ดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คือ มีความคิดเป็นของตัวเอง ส่วนเรื่องการทำหน้าที่นักศึกษาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น ต้องพิจารณาว่าหน้าที่บทบาทของนักศึกษา ควรจะมีบทบาททางการเมืองหรือไม่ หน้าที่ของนักศึกษาคืออะไร เราทำเกินหน้าที่ของเราหรือไม่ ส่วนบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนั้นก็คงจะมีคุณภาพดีเทียบได้กับมหาวิทยาลัยอื่น แต่มหาวิทยาลัยก็ควรมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่จะผลิตรุ่นนี้

1. ทำงานในหน้าที่ของตนเองได้ มีความรู้ทางวิชาการพอสมควร
2. รับบทบาทหน้าที่ของตัวเองว่าตัวเองอยู่ในส่วนใดของสังคม ทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ไม่ก้าวล้ำหน้าที่ของคนอื่น
3. มีคุณธรรม จริยธรรม
4. มีพลานามัยดี

5. เป็นพลเมืองดี เพราะการศึกษาไม่ใช่จะอบรมคนเฉพาะในเรื่องวิชาการเท่านั้น แต่ต้องอบรมให้ทำหน้าที่ประชาชนที่ดีด้วย

ในการแก้ไขปัญหาการว่างงานนั้น มหาวิทยาลัยต้องสำรวจความต้องการของตลาดแรงงานว่าต้องการบัณฑิตในสาขาใด เพื่อผลิตบัณฑิตให้ตรงความต้องการ ส่วนสาขาใดที่หางานทำไม่ได้/หรือสาขาที่ไม่ค่อยมีตลาด เราก็ควรลดจำนวนรับนักศึกษาลง มหาวิทยาลัยควรมีสถาบันจัดหางาน ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับนักศึกษาของเรา

สภาพปัจจุบันของอาจารย์

มหาวิทยาลัยมีอาจารย์ในระดับปริญญาโทในสัดส่วนมากกว่าอาจารย์ระดับปริญญาเอก จึงควรจะหาทุนให้อาจารย์ศึกษาต่อระดับปริญญาเอกมากขึ้น ควรจะหาทางเพิ่มคุณภาพของอาจารย์ในด้านต่างๆ

การให้มหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการ

ความคิดที่จะแยกมหาวิทยาลัยออกจากระบบราชการ คงเป็นเพราะต้องการความเป็นอิสระทางการเงินมากกว่า ในความเป็นจริงกฎหมายของแต่ละมหาวิทยาลัยก็ให้ความยืดหยุ่นทางด้านการเงินไว้แล้ว โดยให้สภามหาวิทยาลัยออกระเบียบเกี่ยวกับการใช้เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ดังนั้นระเบียบทางการเงินจะยืดหยุ่นเพียงใดกฎหมายก็ได้ให้อำนาจสภามหาวิทยาลัยไว้แล้ว

การขยายตัวไปทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี

ถ้าอยากให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบก็ควรมีทุกสาขา แต่ถ้าหากพอใจจะเป็นเพียงมหาวิทยาลัยทางด้านสังคมศาสตร์ก็อยู่เพียงแค่นี้ เมื่อนโยบายของผู้บริหารมหาวิทยาลัยต้องการให้เป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบก็ทำได้ แต่สิ่งสำคัญคือ อย่าทำให้คุณภาพของสาขาวิชาที่เราเคยเป็นเลิศด้อยลงไป

ส่วนในการจัดตั้งคณะแพทยศาสตร์นั้น เมื่อเริ่มแล้วก็ต้องสานต่อให้จบ ขณะนี้เรามีโรงพยาบาลที่เป็นพื้นฐานในการเปิดสอนคณะแพทยศาสตร์ มีวิทยาศาสตร์เป็นเตรียมแพทย์ได้

การเปิดสอนคณะแพทยศาสตร์ยังมีความจำเป็น เพราะประเทศไทยยังผลิตแพทย์ได้ไม่เพียงพอ
กับความต้องการ

นอกจากนี้ในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนั้นควรเน้นการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี
ต่อไป เพราะคุณภาพบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์โดยทั่วไปดีกว่าบัณฑิตมหาวิทยาลัยเปิด
นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยอาจเปิดเป็นมหาวิทยาลัยเปิดในบางสาขาวิชาที่มีคนต้องการ เช่นบริหาร
ธุรกิจ บัญชี เศรษฐศาสตร์ โดยเปิดสอนภาคค่ำ

การขยายตัวไปรังสิต

ไม่ควรจะย้ายไปอยู่รังสิตทั้งหมด เพราะสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คือ
ท่าพระจันทร์ ควรจะขยายในลักษณะที่ให้คณะใหม่ไปอยู่ที่รังสิต คณะเดิม อยู่ที่ท่าพระจันทร์
ส่วนการพัฒนาศูนย์รังสิตนั้นขึ้นอยู่กับแผนพัฒนามหาวิทยาลัยว่าจะเปิดคณะใดบ้าง การมีที่กว้าง
ไม่จำเป็นต้องโคกเคี้ยว ขึ้นอยู่กับกิจกรรมของคนที่ศูนย์รังสิต

บทบาทในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

หน้าที่ของมหาวิทยาลัย คือ การผลิตพลเมืองคือออกรับใช้สังคม สอนให้นักศึกษาเป็นคนที่
รู้จักหน้าที่ อย่าคิดเพียงเอาตัวรอด มหาวิทยาลัยอาจไม่มีหน้าที่ไปรับใช้คนทั้งประเทศ แต่อาจทำ
ได้ทางอ้อม เช่น ส่งนักศึกษาไปพัฒนาชนบทในภาคฤดูร้อน การช่วยคองช่วยได้เฉพาะส่วนที่มีความ
สามารถ หน้าที่หลักต้องมาก่อน หน้าที่รองค่อยพิจารณาจากความสามารถที่จะทำได้ นอกจากนี้
การให้บริการแก่สังคมจะต้องดู Demand และ Supply ด้วย กล่าวคือ ควรจะให้บริการในสิ่งที่
คนต้องการ

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ได้สอนทางด้านศิลปวัฒนธรรมโดยตรง ดังนั้นสิ่งที่ทำได้ก็คือ
การให้การสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ทำเท่าที่จะทำได้

การแสวงหาทรัพยากร

อาจจะขอความช่วยเหลือจากศิษย์เก่า ซึ่งศิษย์เก่าก็พร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือ
ร่วมกับมหาวิทยาลัยอยู่แล้ว

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

ระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันก็มีความเหมาะสมคืออยู่แล้ว คือ มีการหยั่งเสียงฟังเสียงของ
คนส่วนรวม ดีกว่าให้สภามหาวิทยาลัยเป็นผู้เลือกเพียงกลุ่มเดียว ผู้นำของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
จะต้องกล้าตัดสินใจ สามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมาย และทิศทางของมหาวิทยาลัยได้

บทสัมภาษณ์ คุณบุญชู โรจนเสถียร
สมาชิกรัฐสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์
เมื่อวันศุกร์ที่ 25 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

ภาพรวมในปัจจุบันเป็นภาพที่สับสน เราจะต้องกลับมาสำรวจว่า แท้จริงแล้วธรรมศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายอะไรเป็นสำคัญ และเรากำลังเดินไปตามจุดหมายนั้นหรือไม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นเพื่อจะผลิตบุคคลให้สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นมหาวิทยาลัยที่สอนวิชาการทางสังคม ซึ่งเป็นวิชาที่ทุกคนควรจะรู้ ดังนั้น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จะต้องสร้างสมความรู้วิชาการทางสังคมให้มากขึ้น และจะต้องพัฒนาวิชาความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์ ให้ก้าวหน้าทันกับเหตุการณ์ของโลก เราจะต้องเป็นผู้นำทางด้านสังคมศาสตร์ จะปล่อยให้ที่อื่นมา เหนือกว่าไม่ได้

สภาพปัจจุบันของอาจารย์

ในปัจจุบันอาจารย์สอนไปวัน ๆ ไม่ได้พัฒนาแนวคิดทางวิชาการให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และมหาวิทยาลัยก็ไม่ได้สนับสนุนการพัฒนาอาจารย์ให้มีความเป็นเอกใน แขนงใดแขนงหนึ่ง อาจารย์มักจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) และการเมืองมากขึ้น ทำให้อาจารย์ไม่ได้ทำหน้าที่ทางด้านวิชาการอย่างเต็มที่ คิดที่จะใช้การเมืองเป็นบันไดไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง บทบาททางสังคมของอาจารย์ควรจะเป็นไปในรูปแบบที่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อวิชาการ ไม่ใช่ใช้มหาวิทยาลัยเป็นจุดเริ่มต้นที่จะก้าวเข้าสู่การเมือง

สภาพปัจจุบันของนักศึกษา

นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีความผูกพันต่อความเป็นไปในสังคมมาก เพราะได้ รับการสั่งสอนให้ยึดธรรมเป็นหลัก ดังนั้น เมื่อมีเหตุการณ์ในสังคมที่ขัดต่อความเป็นธรรมก็จะเข้าไป มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งบทบาทนี้เป็นบทบาทที่ควรรักษาไว้

ส่วนบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้น ในแง่ความรู้ความสามารถแล้ว ยังใช้ได้ก็อยู่ และยิ่งคิดว่าที่อื่นมาก มหาวิทยาลัยควรสร้างให้บัณฑิตเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ และความรู้ที่จะต้องมีประกอบ คือ ความรู้ทั่วไป จริยธรรม ที่จะทำให้นักศึกษามีชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ในปัจจุบันปัญหาการว่างงานเป็นปัญหาที่กระทบกับระบบอุดมศึกษาทั้งระบบ และบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ได้รับผลกระทบด้วย เนื่องจากบัณฑิตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นบัณฑิตสายสังคมศาสตร์ ที่ไม่ค่อยมีตลาดรองรับ มหาวิทยาลัยจะต้องปรับกระบวนการเรียนการสอนให้นักศึกษามีชีวิตในสังคม โดยอาจจะเพิ่มเติมความรู้บางอย่างที่ตลาดแรงงานต้องการให้แก่บัณฑิตเพื่อให้นักศึกษามีความคล่องตัวมากขึ้นเมื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน

การขยายตัวไปสู่มหาวิทยาลัยสมบูรณแบบโดยการเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ไม่เห็นด้วยกับความคิดที่ว่า มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณแบบ โดยการเปิดสอนทุกแขนงวิชา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยที่สอนทางด้านสังคมศาสตร์ main line ของเราคือ สังคมศาสตร์ ซึ่งเป็นวิชาที่สอนให้คนเป็นคน รู้จักคิด สร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข เราควรที่จะทำหน้าที่หลักของเราให้ดีที่สุด ถ้าเราทำหน้าที่หลักได้ดีแล้ว จะไปทำอย่างอื่นเป็น side line ก็ได้ แต่ในปัจจุบันเรายังขาดแคลนทรัพยากรอยู่ เรายังไม่พร้อม ดังนั้น การขยายทางด้านวิทยาศาสตร์จะต้องพิจารณาให้รอบคอบ

บทบาทในด้านการวิจัย

หน้าที่ของมหาวิทยาลัย คือ หน้าที่พัฒนาความรู้ สร้างสมความรู้ มหาวิทยาลัยควรจะสอนให้นักศึกษามีความรู้ที่รับผิดชอบ เข้าใจความถูก-ผิด ให้นักศึกษารู้จักใช้วิชาการไปประยุกต์ใช้กับสังคม เป็นคนดีของสังคมเพียงเท่านั้น ก็จะเป็นการใช้ความรู้ไปแก้ปัญหาสังคมโดยตัวของมันเอง แต่ไม่เห็นด้วยถ้ามหาวิทยาลัยจะสร้างคำตอบให้กับปัญหาสังคม เพราะใครจะเป็นผู้วินิจฉัยได้ว่าแนวทางที่มหาวิทยาลัยเสนอเป็นแนวทางที่ถูกต้อง มหาวิทยาลัยให้ได้แต่ว่า ในการที่จะแก้ปัญหาใดนั้น มีศาสตร์หรือวิชาที่เราสอนอย่างไร แต่การที่จะแก้ปัญหาสำเร็จหรือไม่ ขึ้นอยู่กับศิลปะของการนำไปใช้ด้วย

บทบาทในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

นอกจากการผลิตบัณฑิตไปรับใช้สังคมแล้ว ก็ควรที่จะเผยแพร่ความรู้ออกไปให้เป็น ศาสตร์ ที่ประชาชนยอมรับด้วย

บทบาทในการพัฒนาชนบท

แนวความคิดที่มหาวิทยาลัยควรจะมีบทบาทในการพัฒนาชนบทนั้น จุดมุ่งหมายประการ หนึ่ง คือ เพื่อให้นักศึกษาได้ไปสัมผัสกับชีวิตที่แท้จริง ซึ่งถ้าเราทำให้เป็นระบบ ก็จะเป็นประโยชน์ ทั้งในแง่การให้ความรู้แก่นักศึกษาและการพัฒนาสังคม

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ศิลปวัฒนธรรม เป็นพื้นฐานที่ต้องสร้างกันมาในระดับล่าง ระดับบนอย่าทำดีกว่า

แนวทางในการย้ายจากท่าพระจันทร์ไปรังสิต

ไม่จำเป็นต้องไปอยู่รังสิตทั้งหมด ควรอยู่ที่ท่าพระจันทร์ด้วย ให้ท่าพระจันทร์ทำงานใน ส่วนที่เป็นรากฐานเดิม เช่น คณะนิติศาสตร์

บทบาทของสภามหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมีปัญหาในเรื่องนโยบาย สภามหาวิทยาลัยไม่ได้ทำหน้าที่กำหนดคนนโยบาย นโยบายของมหาวิทยาลัยธรรมดาเคลื่อนไปตามแนวความคิด หรือรูปแบบของทบวงมหาวิทยาลัย เป็นสำคัญ นโยบายไม่มีอะไรที่เป็นแก่นสาร เป็นเรื่องของความเคยชิน นโยบายที่จะสร้างหลักสูตร การเรียนการสอน ก็เป็นเรื่องของคณะ คณะใดแข็งก็ปรับปรุงดีขึ้น คณะใดไม่ปรับปรุงก็เป็นไปตาม เรื่อง สภามหาวิทยาลัยทำแต่งงาน routine ไม่ได้ทำด้านกำหนดคนนโยบาย สภามหาวิทยาลัยควรทำ หน้าที่ในการกำหนดคนนโยบาย ควบคุมให้นโยบายดำเนินการไปสู่ความสำเร็จได้ นอกจากนี้ ควร ทำหน้าที่รับผิดชอบในการแสวงหาทรัพยากรเข้ามาเสริมให้งานตามนโยบายสำเร็จ งาน routine บางอย่าง ควรจะมอบอำนาจให้ระดับล่างลงมาทำได้ เพื่อที่สภามหาวิทยาลัยจะได้มีเวลาดำหนด

นโยบายมากขึ้น การที่จะปรับสภาพมหาวิทยาลัยให้มีบทบาทที่ถูกต้องนั้นจะต้องค่อยเป็นค่อยไป โดยจะต้องกำหนดว่าเราจะมีแนวทางอย่างไร แล้วเดินไปในแนวทางนั้น ควรกำหนดลำดับความสำคัญของงาน และเสริมสิ่งที่ควรแก้ไขต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย

ถ้าจะให้สภาพมหาวิทยาลัยมีบทบาทดังที่กล่าวข้างต้น องค์ประกอบของสภาพมหาวิทยาลัยควรจะมีนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิรุ่นเก่า ๆ เข้ามาร่วมในสภาพมหาวิทยาลัย โดยทำหน้าที่เป็น Trustee ทำสิ่งต่าง ๆ ให้ทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

ไม่เห็นด้วยกับวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพราะระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทำให้เกิดปัญหาการคัดเลือกผู้บริหารมหาวิทยาลัย ควรใช้ระบบการสืบทอดความคิด ความรับผิดชอบในการบริหารให้ต่อเนื่องกัน มีการสร้างคนขึ้นมาเป็นระยะ ๆ และพิจารณากันเลยว่าใครจะสืบเนื่องต่อไป ในสายการบริหาร จะต้องมีการสับเปลี่ยนงานเพื่อให้มีความรอบรู้ และเตรียมเป็นผู้บริหารระดับสูงต่อไป และจากการที่มีสายบริหารทำให้คนต้องแข่งขันกันอย่างเค้นซัด

คุณลักษณะของผู้นำมหาวิทยาลัย

ผู้ที่มาเป็นผู้นำมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน จะต้องเป็นผู้ที่ดึงเอาองค์การต่าง ๆ หรือบุคลากรทางด้านบริหารทั้งหมดให้เข้ามาอยู่ภายใต้การอำนวยการของตนได้คือ แต่ขณะนี้ทำได้ลำบาก ถ้าจะเอาคนนอกที่มีความรู้ความสามารถทางการบริหารมา ก็จะมีปัญหาในเรื่องที่จะเข้าใจเงื่อนไข ข้อจำกัดภายในได้ก็เพียงไร คนในยังต้องให้ Priority ที่ดีกว่า แต่ควรจะมีระบบการสืบเนื่องทางการบริหารอย่างที่ได้เสนอไว้

การแสวงหาทรัพยากร

จะต้องมีการสร้างแหล่งรายได้ มหาวิทยาลัยมีเรื่องที่จะสร้างให้เป็นรายได้ เป็นธุรกิจได้หลายอย่าง เช่น ตำรา อุปกรณ์การเรียนการสอน โดยมีองค์กรที่จะทำหน้าที่นี้โดยตรง มีการ

วางแผนกันอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบว่าในแต่ละปีจะหาทางเพิ่มพูนรายได้ได้อย่างไร แหล่งรายได้อาจจะมาจาก 2 ทาง คือ

1. ในรูปธุรกิจ
2. การแสวงหาทุนจากองค์การภายนอก ศิษย์เก่า

บทบาทของมหาวิทยาลัย ใน 10 ปีข้างหน้า

คิดว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรกลับเข้ามาสู่แนวทางหรืออุดมการณ์เดิมมากขึ้น ไม่เบี่ยงเบนไปอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แต่สิ่งที่คาดหวังไว้จะเป็นไปได้แค่ไหน เพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับสภาพการบริหารและรัฐบาลที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของมหาวิทยาลัยด้วย

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์
อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
เมื่อวันอังคารที่ 29 มีนาคม 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยในปัจจุบัน พยายามที่จะเปิดสอนหลาย ๆ สาขา ให้สมกับความเป็น University ซึ่งลักษณะนี้ ไม่ใช่ลักษณะของสังคมไทยและไม่เหมาะกับสังคมที่กำลังพัฒนาอย่าง ประเทศไทย เนื่องจากการเปิดหลายสาขาจะต้องใช้ทรัพยากรมาก ประเทศไทยมีงบประมาณจำกัด ถ้าจะเปิดหลาย ๆ สาขาจะทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

สำหรับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็เช่นเดียวกัน มีข่าวว่าจะมีการเปิดคณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ในความเห็นของผม อยากให้คิดให้รอบคอบ ในข้อที่ว่าหาเงินและบุคลากรใน สาขาที่จะเปิดสอนมาจากที่ใด อยากเห็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เน้นการศึกษาให้แตกฉานในศาสตร์ ที่เปิดสอนอยู่ นอกจากนี้ สาขาวิชาใดที่เอกชนทำได้ ถิ่นที่จะให้เอกชนทำ ส่วนมหาวิทยาลัยของรัฐ ควรจะพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในสาขาที่เปิดสอนอยู่แล้ว

บทบาทในการผลิตบัณฑิต

เมื่อเปรียบเทียบโดยทั่วไป บัณฑิตมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้าง ดี ส่วนในเรื่องที่นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีลักษณะ Social Conciousness ค่อนข้าง สูงนั้น เป็นสิ่งที่ดี แต่ต้องรู้จักแสดงบทบาทให้ถูกกาลเทศะ ส่วนคุณลักษณะของบัณฑิตอันพึงประสงค์ นั้นควรถือหลักแก้ว 9 ประการ ของรัชกาลที่ 5 เป็นหลัก คุณลักษณะดังกล่าว เช่น มีความรู้ทาง ภาษาดี มีความรู้ดี สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ มีความขยันขันแข็ง อดทน มีความซื่อสัตย์ สุจริต จงรักภักดี นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ยังต้องผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา และรู้จักมีสัมมาคารวะ

แม้ว่าจะมีปัญหาคัดค้านว่างาน แต่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ไม่ควรที่จะลดการผลิตบัณฑิต เพราะประเทศกำลังพัฒนา ถ้ามีคนที่มีความรู้มาก ต้องสอนให้รู้จักสร้างงาน และนักศึกษาที่ต้องช่วยตัวเองด้วย โดยการทำให้เป็นคนที่มีระเบียบวินัย ประพฤติตามคำแนะนำของอาจารย์ ในขณะที่อยู่ในมหาวิทยาลัย บัณฑิตในลักษณะนี้จะเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

ส่วนในด้านอาจารย์นั้น อาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีคุณวุฒิสูงและมีจำนวนมาก ถ้าอาจารย์เป็นผู้ที่เสียสละ การศึกษาในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ก็จะเจริญรุ่งเรืองต่อไป บทบาทของอาจารย์มหาวิทยาลัยควรจะมีหน้าที่ครบถ้วนตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัย คือ การสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

บทบาทในการวิจัย

การวิจัยถือเป็นหน้าที่โดยตรงของมหาวิทยาลัย ที่จะต้องทำควบคู่ไปกับการเรียนการสอน และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and Development)

บทบาทในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

ก่อนที่จะมีมหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และมหาวิทยาลัยเอกราช ผมเคยเสนอให้มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เปิดสอนระดับประกาศนียบัตร ซึ่งอาจเทียบเท่าอนุปริญญา ถ้าผู้เรียนได้ผลการเรียนดี ก็ให้เรียนต่อในระดับปริญญาตรีได้ แต่ไม่ทราบว่าตอนนี้ยังทำอยู่หรือไม่ เพราะมีมหาวิทยาลัยเปิดแล้ว ส่วนการบริการสังคมทั่ว ๆ ไป รู้สึกจะมีสัดส่วนน้อยเกินไป

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ทำได้หลายอย่าง แต่อย่างน้อยที่สุดต้องสร้างคุณธรรม ให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา นักศึกษาจะต้องแต่งกายสุภาพ เคารพอาจารย์

การบริหารมหาวิทยาลัย

การบริหารมหาวิทยาลัยควรพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การบริหารมหาวิทยาลัยมีความคล่องตัวพอสมควร จะไม่คล่องตัวก็เรื่องการเงิน ถ้าจะให้การเงินคล่องตัว ก็ต้องออกจากระบบราชการ ซึ่งมหาวิทยาลัยจะกล้าทำหรือไม่
2. การจะดึงคนดี ๆ ไว้ในระบบราชการ คิดว่าระบบราชการมีสวัสดิการให้ข้าราชการมากอยู่แล้ว และยังมีเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้ด้วย
3. ระบบการสรรหาผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน น่าจะได้รับการแก้ไข เพราะมหาวิทยาลัยอยู่ในระบบราชการ ก็ควรจะบริหารงานแบบเดียวกับหน่วยราชการอื่น ๆ
4. การเตรียมผู้บริหาร อยู่ที่นโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย โดยร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และอาศัยความร่วมมือจากต่างประเทศ

แนวทางการย้ายจากท่าพระจันทร์ไปศูนย์รังสิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรขยายไปอยู่ที่รังสิต แต่ไม่ควรย้ายไปทั้งหมด ควรจะอยู่ที่ท่าพระจันทร์ โดยอาจให้ท่าพระจันทร์เป็นส่วนของปริญญาโท ปริญญาตรีไปอยู่ที่รังสิต

บทบาทของมหาวิทยาลัย ใน 10 ปี

อยากเห็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลิตบัณฑิตที่เป็นนักปกครอง นักกฎหมาย นักเศรษฐศาสตร์ นักสังคมสงเคราะห์ นัก..... ที่เก่ง และสามารถรับใช้สังคมได้ สามารถนำประเทศไปได้

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.สง่า สรรพศรี

ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เมื่อวันจันทร์ที่ 4 เมษายน 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยหลักของประเทศ ที่ผลิตบุคลากรออกไปเป็นผู้นำของบ้านเมือง นำประเทศให้เจริญรุ่งเรืองมาถึงปัจจุบัน แต่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะต้องไม่หยุดแค่นี้ จะต้องพัฒนาตัวเองให้ทันกับความเจริญของโลก ต้องมองกว้างไกลไปถึงต่างประเทศ และประการสำคัญ คือ ต้องผสมผสานความรู้ทางสังคมศาสตร์ที่มีอยู่เดิมกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาประเทศ บัณฑิตของเราจะต้องมีความรู้ทั้งทางสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์

บทบาทในการผลิตบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีพื้นฐานในเรื่องสังคม เศรษฐศาสตร์ กฎหมายอยู่แล้ว ก็ควรจะผลิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์ที่จะช่วยในเรื่องของการนำเทคโนโลยีเข้าไปสู่ชาวบ้าน ส่วนในด้านวิทยาศาสตร์ ควรจะมีหลักสูตรเทคโนโลยีชนบท เทคโนโลยีการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมในชนบท

ส่วนในด้านวิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ และสาธารณสุขต่างๆ นั้น ควรดำเนินการเมื่อมีความพร้อม มหาวิทยาลัยควรจะสร้างฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไว้ เมื่อมีฐานแล้วก็สามารถขยายไปในสาขาอื่นได้ แต่ต้องใช้เวลา มิฉะนั้นจะเป็นการกระโดดที่ค่อนข้างเร็ว มหาวิทยาลัยต้องพัฒนาบุคลากรทั้งในแง่คุณวุฒิและอัตรากำลัง มีการรับคนเข้ามา ส่งไปเรียนต่อพัฒนาคนที่อยู่เดิม ส่งไปอบรมดูงานต่างประเทศ

สภาพปัจจุบันของอาจารย์

เครื่องวัดคุณภาพของอาจารย์คือ ผลงานวิจัย ถ้าอาจารย์คนใดมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ก็ถือว่าอาจารย์คนนั้นมีคุณภาพ แต่ในขณะนี้อาจารย์มหาวิทยาลัยมุ่งแต่จะดำรงตำแหน่งบริหาร ไม่สนใจงานวิจัย มหาวิทยาลัยจะต้องสร้างบรรยากาศทางวิชาการ โดยให้คณบดีเป็นคนผลักดันให้เกิดบรรยากาศทางวิชาการ

บทบาทในการวิจัย

ต้องวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับวิชาการเพื่อพัฒนาประเทศ มหาวิทยาลัยควรมีแนวทางในการสร้างและพัฒนานักวิจัยหลายแนวทาง มีการดึง Information และชาวต่างประเทศเข้ามาช่วย การทำวิจัยนั้นฝึกรวมกันได้ ไม่จำเป็นต้องมี gift คนที่จบปริญญาโท และปริญญาเอกก็ถือได้ว่าผ่านการทำวิจัยมาแล้ว มหาวิทยาลัยต้องพยายามแสวงหางบประมาณเพื่อการวิจัย เช่น เวลาที่อธิการบดีหรือรองอธิการบดีไปต่างประเทศไปเยี่ยมมุลินีริโด ก็ควรขอความช่วยเหลือ และเชิญเขามาเยี่ยมมหาวิทยาลัยของเรา ส่วนการจัดตั้งศูนย์วิจัยที่พืทยานั้นอาจไม่จำเป็น เพราะในปัจจุบันเทคโนโลยีในการสื่อสารสูงมาก เราควรจะใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ แต่ถ้ามีเงินมีความพร้อม และอยากจะทำ ก็ทำได้ ส่วนโครงการพืทยานจะรองรับ โครงการ Eastern Seaboard ได้มากน้อยเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับว่าธรรมชาติมีอาจารย์พร้อมหรือไม่

บทบาทในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

อาจให้บริการความรู้ด้านกฎหมาย ภาษี เศรษฐศาสตร์ และเรื่องต่าง ๆ ที่ประชาชนควรจะรู้อยากเห็นธรรมชาติ เขียนคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์ให้ความรู้แก่ประชาชน ในบางสาขาวิชาน่าจะเปิดเป็นมหาวิทยาลัยเปิด เพื่อเป็นทางหนึ่งในการหารายได้นำมาพัฒนามหาวิทยาลัย

บทบาทของมหาวิทยาลัยธรรมชาติในการพัฒนาชนบท

การที่จะเข้าไปพัฒนาชนบท ต้องรู้ว่าชนบทมีทรัพยากรอะไร มีความต้องการอะไร เราถึงจะใช้เทคโนโลยีไปพัฒนาได้

การแสวงหาทรัพยากร

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะต้องผลิตโฉมหน้าตัวเองให้ทันโลก โดยการเปิดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของงบประมาณจากรัฐบาลมากขึ้นและขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ

การขยายตัวไปศูนย์รังสิต

ถ้าพื้นที่ท่าพระจันทร์ไม่พอก็ต้องขยายไปที่ศูนย์รังสิต คณะที่ต้องใช้พื้นที่ เครื่องมือมาก ๆ ก็ควรย้ายไปรังสิต ส่วนการจะพัฒนาศูนย์รังสิตนั้นต้องมีความตั้งใจและมีเงื่อนไขที่แน่นอนว่าจะทำอะไร

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

บอกไม่ได้ว่าระบบใดดีกว่าขึ้นอยู่กับสถานการณ์ แต่การพัฒนามหาวิทยาลัยควรมีทิศทางเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นเป้าหมายของทุกคนในธรรมศาสตร์ อธิการบดีก็ควรจะทำนโยบายไปตามเป้าหมายนั้น

การกำหนดทิศทางในการพัฒนามหาวิทยาลัยควรทำโดยคณะกรรมการที่มี Vision ในการพัฒนา และคนธรรมศาสตร์จะต้องยอมรับทิศทางที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น

คุณลักษณะของผู้นำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ควรมีคุณลักษณะของผู้บริหารมหาวิทยาลัยทั่วไป การเป็นผู้นำต้องมีวิวัฒนาการ ผู้นำจะต้องเป็นคนที่มีญาณ ผู้นำธรรมศาสตร์เป็นผู้นำที่ดี ธรรมศาสตร์ไม่เคยขาดผู้นำ แต่อาจจะขาดผู้ตาม

บทบาทของสภามหาวิทยาลัย

บทบาทของสภามหาวิทยาลัย คือ ผลักดันมหาวิทยาลัยไปสู่ Center of Excellence งบประมาณในการพัฒนามหาวิทยาลัย วางระเบียบให้มหาวิทยาลัย สร้างบรรยากาศทางวิชาการที่ดีให้มหาวิทยาลัย

บทบาทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ใน 10 ปีข้างหน้า

เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำในเอเชียและในโลก

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์นิคม จันทรวิทุร
ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีด้านแรงงาน
เมื่อวันอังคารที่ 5 เมษายน 2531

สถานภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีจุดเด่น คือ

1. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยที่คนในประชาคมมีเสรีภาพในทางความคิดเห็นในทางวิชาการค่อนข้างมาก
2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นที่พึ่งของประชาชนทั่วไปที่จะแสวงหาความรู้ โดยมีการจัดสัมมนา อภิปรายต่าง ๆ อยู่เสมอ
3. นักวิชาการและผู้บริหารมหาวิทยาลัยเห็นความจำเป็นของการระดมสมองเพื่อมองอนาคตของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ส่วนจุดด้อย คือ

1. คุณภาพการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ค่อยลง สืบเนื่องจากการสอบแข่งขันเข้าทำงานในที่ต่าง ๆ เราไม่ได้อยู่ในอันดับต้น ๆ
2. ความร่วมมือของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่จะทำกิจกรรมเพื่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีน้อยลง การที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขยายตัวทางวิชาการมากขึ้นโดยการเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและตั้งทรัพยากรไปพัฒนาหมด ทำให้คณะดั้งเดิมขาดความร่วมมือ การที่จะทำให้ความร่วมมือดีขึ้น คือ อธิการบดีจะต้องยอมรับว่าเรามีปัญหา และพยายามสร้างความเข้าใจอันดีกับอาจารย์และนักศึกษา รับฟังความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา สิ่งใดที่แก้ไขได้ก็พยายามแก้ไข

การจะขยายตัวเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบโดยการเปิดสอนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

การเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ ไม่ได้อยู่ที่การมีคณะมาก ๆ แต่อยู่ที่ทำอย่างไรจึงจะให้การเรียนการสอนในคณะที่เรามีอยู่แล้ว สามารถผลิตคนให้ดีที่สุด มหาวิทยาลัยในต่างประเทศ

ที่มีชื่อเสียงก็ไม่ได้มีครบทุกคณะ เขาเก่งคณะใดเขาก็สู้ด้วยคณะนั้น ส่วนการเปิดสอนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีนั้นเป็นสิ่งที่เหมาะแล้ว เพราะในคริสต์วรรษที่ 21 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะเป็นสิ่งจำเป็น เราต้องเตรียมพร้อม แต่การตั้งคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีก็จะมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่เราคำนึงถึง ดังนั้น สิ่งที่เราควรจะทำ คือ ทำอย่างไร จึงจะผสมผสานคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับคณะที่มีอยู่เดิมให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั้งทางด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ หลักสูตรควรมีลักษณะ interdisciplinary มากขึ้น

ส่วนการเปิดสอนทางด้านแพทยศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ นั้น ควรจะร่วมมือกับสถาบันที่ทรัพยากรพร้อมกว่าเรา

บทบาทในการผลิตบัณฑิต

หลักสูตรของมหาวิทยาลัยควรจะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพราะปัจจุบันปัญหาการว่างงานเป็นปัญหาสำคัญของระดับอุดมศึกษา แต่ในขณะที่เดียวกันก็ควรจะรักษาความเป็นเลิศทางวิชาการด้วย อาจารย์จะต้องทุ่มเทให้การสอน นักศึกษาก็ต้องตั้งใจเรียน จึงจะทำให้คุณภาพบัณฑิตดีขึ้น สามารถแข่งขันกันในตลาดแรงงานได้ นอกจากนี้มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ควรมีแผนงานที่จะประสานงานกับภาคเอกชน ในการที่จะติดต่อหางานให้กับ บัณฑิตมากขึ้น ส่วนการที่มหาวิทยาลัยจะกลับไปเป็นตลาดวิชาอีกนั้นคงไม่มีประโยชน์อะไรมากนัก เพราะในปัจจุบันมีปัญหาเรื่องการว่างงาน เราก็มียุทธศาสตร์เปิดถึง 2 แห่งแล้ว มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่จำเป็นต้องกลับไปเป็นตลาดวิชาอีก ควรที่จะนำทรัพยากรมารับใช้สังคม โดยตรงจะดีกว่า

บทบาทในการวิจัย

การวิจัยในปัจจุบันไม่ได้มีการประสานงาน การร่วมมือของคณะต่าง ๆ ควรที่จะรวบรวม ทรัพยากรมาทำวิจัยให้มี impact มากขึ้น แทนที่จะต่างคนต่างทำ

บทบาทในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

นอกจากสอนหนังสือและทำวิจัย ขอให้อาจารย์มีจิตสำนึกที่จะทำอะไรให้กับสังคมบ้าง เช่น ไปอบรมคนงานแถวรังสิต ออกไปเก็บข้อมูลทำ Workshop ของตัวเอง จะทำให้ได้ข้อเท็จจริงมาสอนมาวิจัย จัดโครงการอบรมให้สมาชิกสมาคม

การพัฒนาศูนย์รังสิต

การเปิดสอนแต่เฉพาะคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะไม่สร้างบรรยากาศทางวิชาการเท่าที่ควร เราจะต้องใช้รังสิตเป็นศูนย์อบรมทุกประเภทสำหรับบุคลากรในโรงงานที่อยู่แถวนั้น โดยเก็บค่าเรียนด้วย การอบรมนี้อาจจะร่วมใช้ทรัพยากรกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็น joint project ได้

ภายใน 10 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี คงจะไปอยู่ที่รังสิต ส่วนท่าพระจันทร์เป็นการสอนด้านปริญญาโท ปริญญาเอก และในการย้ายไปอยู่รังสิตนั้น ควรจะจัดสวัสดิการให้คนที่ไปรังสิตมีความเป็นอยู่ที่สบายขึ้น ทำรังสิตให้น่าอยู่มากขึ้น

การแสวงหาทรัพยากร

จะต้องมีการจัดทำทำเนียบศิษย์เก่าที่มีความทันสมัยพอสมควร แล้วทำจดหมายถึงศิษย์เก่าว่าเขายินดีบริจาคให้มหาวิทยาลัยเท่าไร แต่การบริจาคไม่ควรจะเป็นในลักษณะบริจาคครั้งเดียว ควรจะให้เขาให้เป็นรายเดือนก็ได้

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

ระบบการคัดเลือกผู้บริหารในปัจจุบันเหมาะสมดีแล้ว แต่อยากจะให้มีขั้นตอนการหาเสียงที่เป็นทางการเพื่อให้ประชาคมธรรมศาสตร์ได้รู้จักผู้บริหาร และสามารถตัดสินใจเลือกได้ดีขึ้น

คุณลักษณะของผู้นำมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. ต้องเป็นคนที่รู้จักธรรมศาสตร์ รู้วิวัฒนาการของธรรมศาสตร์
2. ต้องเชื่อมั่นว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นสถาบันที่เกิดมาเพื่อรับใช้ประชาชน
3. มีจิตสำนึกที่จะรับใช้สังคม เห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์

ความเชื่อที่ว่าอธิการบดีหรือผู้บริหารจะต้องมีบารมีนั้นคงจะไม่เป็นความจริง ตำแหน่งอธิการบดีควรเป็นเรื่องของมืออาชีพ (Professional) ตำแหน่งผู้บริหารควรจะมีการพัฒนาเริ่มตั้งแต่การเป็นหัวหน้าภาควิชา คณบดี

บทบาทของมหาวิทยาลัยใน 10 ปีข้างหน้า

จะต้องรักษาความเป็นผู้นำทางสังคมศาสตร์ และขณะเดียวกันจะต้องรักษาความเป็นผู้นำในการชี้แนะสังคม ชี้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นและจะเกิดขึ้นในสังคม ให้สังคมได้รับรู้ และพยายามแก้ไข

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ ดร.อศุขย์ วิเชียรเจริญ

นายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากร

เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 7 เมษายน 2531

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิต

การพิจารณาปัญหาเฉพาะด้านนั้น ผู้ที่จะวิพากษ์วิจารณ์และให้ความเห็นโดยเฉพาะเจาะจงได้ ต้องเป็นผู้รู้ถึงความเป็นไปภายในของแต่ละสาขาวิชา แต่ละคณะและส่วนรวมได้ก็ แต่ด้วยเหตุที่ห่างเหินมา จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะให้ข้อคิดเห็นโดยเจาะจงได้ ก็ขอฝากข้อสังเกตในการประกอบการพิจารณาว่า มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรจะไปทางใด จะต้องคำนึงถึงข้อพิจารณาต่าง ๆ ดังนี้

1. ความต้องการกำลังคนของประเทศโดยส่วนรวม คุณแนวโน้มของจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ว่าสาขาใดยังมีความต้องการอยู่ สาขาใดที่ล้นตลาดแล้ว เท่าที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยต่าง ๆ มักจะเสนอโครงการเปิดสอนสาขาต่าง ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความต้องการกำลังคนโดยส่วนรวม ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมา นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีของไทย ยังมีลักษณะที่เน้นการให้การศึกษาเฉพาะด้าน วิธีการเรียนการสอนก็ไม่ได้เป็นไปในลักษณะที่สร้างพหุปัญญา สติปัญญา จิตวิเคราะห์ สอนให้รู้จักเป็นผู้คิด ที่จะให้นำความรู้เฉพาะด้านไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก็ต้องทำงานโดยใช้ความรู้เฉพาะด้าน ถ้าไม่ใช้ความรู้เฉพาะด้านก็ไม่สามารถทำได้

2. พิจารณาว่าแขนงการศึกษาที่จะเปิดขึ้นใหม่นั้น ในมหาวิทยาลัยอื่นได้มีหลักสูตรนี้หรือไม่ ถ้ามหาวิทยาลัยอื่นมีหลักสูตรที่เราอยากจะทำนี้ และทำได้ก็ด้วย เราก็ไม่ควรจะทำ แต่ถ้าเราเห็นว่าถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยอื่นจะมีการสอนในหลักสูตรดังกล่าว แต่ก็ยังได้คนที่ไม่สามารถสนองความต้องการได้โดยเฉพาะ ก็อาจทำได้ และควรทำในด้านใหม่ ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยอื่นยังไม่ทำ

3. พิจารณาถึงความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ ว่าความเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นตัวแปรที่ทำให้เราควรจะขยายการศึกษาในด้านใด ที่จะสนองความต้องการของประเทศในอนาคตได้

4. พิจารณาทรัพยากรของเรามีเพียงพอที่จะขยายหรือไม่

ในการที่จะขยายตัวทางวิชาการนั้น นอกจากจะพิจารณาปัจจัยทั้ง 4 ประการที่กล่าวมาแล้ว ยังต้องกำหนดเป็นนโยบายของมหาวิทยาลัย และต้องมีความตั้งใจที่จะไปให้ถึงจุดหมายนั้น รวมทั้งเตรียมทรัพยากรให้พร้อมด้วย

การขยายตัวทางวิชาการโดยการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมจะเชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมืองทั้งสิ้น ดังนั้นในการเปิดการศึกษาแขนงวิชาใหม่หรือแขนงวิชาที่มีอยู่เดิม จะต้องพยายามให้ผู้รับการศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานต่าง ๆ ที่จะช่วยให้เขาสามารถปฏิบัติงานได้ดีในอนาคต นอกเหนือจากที่จะสอนในด้านวิชาชีพแต่เพียงอย่างเดียว การศึกษาควรจะสอนเฉพาะในหลักการใหญ่ ๆ ข้อมูลตำรา นั้นให้เพื่อประกอบหลักการเท่านั้น การศึกษาควรมีลักษณะเป็น Multi-Disciplinary ให้นักศึกษาเรียนวิชาเอก และวิชาพื้นฐานอื่น ๆ ประกอบด้วย ซึ่งการศึกษาในลักษณะนี้จะสร้างให้คนเป็น Educated Person มากกว่าที่เป็นอยู่

การจัดทำหลักสูตรในลักษณะธรรมชาติศาสตร์บัณฑิต

หลักสูตรธรรมชาติศาสตร์บัณฑิตในสมัยก่อน เน้นในเรื่องกฎหมาย และมีการศึกษาวิชาอื่น ๆ ประกอบด้วย ในลักษณะ Interdisciplinary ซึ่งเป็นความคิดที่ถูกต้องว่าการศึกษานั้น นอกจากจะศึกษาวิชาเอกแล้ว ควรจะศึกษาวิชาอื่นที่จะเสริมสร้างให้คนเป็นคนที่มีโลกทรรศน์กว้าง เข้าใจพื้นฐานของสังคมในด้านต่าง ๆ

ถ้าจะมีการจัดทำหลักสูตรที่มีลักษณะเช่นเดียวกับ "ธรรมชาติศาสตร์บัณฑิต" ในปัจจุบันนั้นก็ควรจะมีการศึกษาสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งเป็นวิชาเอก การสอนวิชาเอกนั้นควรจะคัดเลือกเอาเฉพาะ

concept ที่เป็นหลักสำคัญของสาขาวิชานั้น ๆ มาศึกษา ส่วนข้อมูลที่ประกอบการศึกษานั้นเป็นเพียงเพื่อใช้อธิบาย concepts ต่าง ๆ เท่านั้น นอกจากวิชาเอกแล้ว ก็ยังต้องมีวิชาอื่น ๆ มาประกอบเพื่อสร้างคนให้เป็นคน สร้างคนให้มีวิจรรณญาณ มีความคิดในการแก้ปัญหา การตัดสินใจ

การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพอาจารย์ของมหาวิทยาลัย

เริ่มตั้งแต่การรับคนเป็นอาจารย์ จะต้องมี การเลือกเฟ้นกันอย่างดีที่สุดสำหรับคนที่เพิ่งสำเร็จการศึกษา ยังไม่มีผลงานทางวิชาการ ก็จะต้องเลือกคนที่มีความสามารถที่จะพัฒนาได้ สำหรับคนที่อยู่ก่อนแล้วเราต้องการให้เขามาทำงานกับเราก็ก็น่าจะมีวิธีการจูงใจให้เขาอยากมาอยู่กับเรา เมื่อรับคนเข้ามาเป็นอาจารย์แล้ว ก็ต้องมีมาตรการ มีวิธีการที่จะส่งเสริมคนที่มีความสามารถสูงให้ไปศึกษาต่อ โดยใช้ทุนของเราและทุนภายนอก นอกจากนี้จะต้องสร้างความรู้สึกรับทราบของชุมชน ปัญญาชนชั้น เพื่อให้นักที่เป็นปัญญาชนอยากอยู่กับเราตลอดไป

การขยายตัวไปสู่ศูนย์รังสิต

คิดว่าแนวทางที่ได้วางไว้เดิมเป็นสิ่งที่จะต้อง กล่าวคือในชั้นแรก ย้ายปี 1 ไปอยู่รังสิต ชั้นต่อไป คือ ย้ายคณะที่เปิดใหม่ไปอยู่ที่รังสิต และย้ายการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีอยู่เดิมไปอยู่รังสิต ที่ท่าพระจันทร์จะเหลือบัณฑิตวิทยาลัย แต่การย้ายคณะต่าง ๆ นั้น เราไม่ควรบังคับ อยากให้การศึกษาระดับปริญญาตรี เป็น Residential อยู่ด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน โดยการสร้างหอพักให้นักศึกษาอยู่ร่วมกัน ต้องมีสิ่งกระตุ้นให้เขาเป็นคนรู้จักคิด ได้แสดงความคิดเห็น

วิธีการสรรหาผู้บริหาร

ไม่ขอตอบ ผมเห็นว่าระบบการเลือกตั้งเป็นระบบที่นำไปสู่การได้บุคคลที่ไม่เหมาะสม ขาดคุณสมบัติที่ควรมี การที่สภามหาวิทยาลัย แต่งตั้งนั้นเป็นการประทับตราจากบุคคลที่มีชื่อเท่านั้นจึงไม่มีความหมาย

บทบาทของสภามหาวิทยาลัย

กรรมการของสภามหาวิทยาลัยควรทำหน้าที่คอยตรวจสอบ ควบคุม และกำหนดนโยบาย สิ่งใดที่ไม่เห็นด้วยก็ควรจะต้องคัดค้าน

บทบาทของมหาวิทยาลัย ใน 10 ปีข้างหน้า

ไม่เห็นด้วย ถ้าจะมีบทบาทในทางการเมืองโดยตรง แต่ถ้าบทบาทสังคมในความ
หมายที่เราไปให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ก็เห็นด้วย แต่ก็ต้องมีขอบเขตจำกัด คือ ต้องไม่ถึง
ขนาดไป Commercialized ตัวเอง นั้นไม่เห็นด้วย

บทสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์ระพี สาคริก

นักวิชาการ อคิตตธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และกรรมการทบวงมหาวิทยาลัย

เมื่อวันอังคารที่ 12 เมษายน 2531

สภาพปัจจุบันของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยหนึ่งที่มีความซัดเซงพอสมควร ฐานของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรจะเป็นฐานที่มีอยู่เดิม คือ เน้นในเรื่องกฎหมาย แต่ประเด็นอยู่ที่เรามองกฎหมายสำเร็จรูปหรือมองที่มาของกฎหมาย ถ้าเรามองที่มาของกฎหมายก็จะมีปัจจัยอีกมากที่เข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น การศึกษา วัฒนธรรม สังคม เศรษฐกิจ เราต้องการกฎหมายที่เหมาะสมกับชีวิตประจำวัน ซึ่งการที่จะทำให้กฎหมายเหมาะสมกับชีวิตประจำวันนั้น ต้องประกอบด้วย

1. ต้องมีระบบการมองข้อมูล
2. ควรมีรากเหง้าของข้อมูลที่เข้าถึงปัญหาจริง
3. อาจารย์และนักศึกษาต้องลงมือปฏิบัติจริง

สภาพปัจจุบันของนักศึกษามหาวิทยาลัย

ผู้ใหญ่ต้องยื่นเป็นหลักให้นักศึกษา นักศึกษาจะแสวงหาความรู้ แสวงหาสิ่งที่เขาเชื่อ ถ้าเขาเชื่อผิดเชื่อถูก เขาก็ควรรู้ผิดรู้ถูกด้วยตัวของเขาเอง เราต้องยอมรับความคิดของนักศึกษาพร้อมที่ให้อภัย และยื่นเป็นหลักให้เขา ต้องมีความเมตตา

การพัฒนาอาจารย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การที่อาจารย์ลาออกจากมหาวิทยาลัย มีอยู่หลายสาเหตุ เช่น

1. คิดว่าสถาบันเก่ามีปัญหา
2. ออกมาทำงานกับภาคเอกชน เพราะสบายกว่า ได้เงินมากกว่า
3. อยากทำงานอย่างอิสระแต่ระบบราชการบิ่ดกั้น จึงออกมาทำกับภาคเอกชน

การที่จะดึงดูดอาจารย์ที่ดีไว้ เราต้องให้ความสำคัญกับพลังในจิตใจของคน ต้องให้ความสำคัญและให้โอกาสกับเขา

บทบาทของอาจารย์และนักศึกษา

1. ต้องคิด และทำอย่างดีที่สุด
2. สิ่งใดที่เห็นว่าไม่ถูกต้อง เราต้องไม่นิ่งดูตาย ต้องหาทางแก้ไข
3. ยอมรับสภาพ ถ้าทำผิดก็ยอมรับผิด แล้วเก็บความผิดนั้นไว้เป็นบทเรียน และพยายามหาแนวทางอื่นที่ดีกว่า

การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ

ต้องมีอิสระภาพทางการศึกษา คนในวงการศึกษาคงต้องต่อสู้ในเรื่องนี้

การบริหารมหาวิทยาลัยในระบบราชการ

นอกจากระบบราชการจะเป็นตัวขัดขวางแล้ว ยังเป็นสื่อให้เกิดการขัดขวางอีกด้วย เราต้องแก้ที่แนวความคิด แล้วจึงแก้วิธีปฏิบัติ

บทบาทมหาวิทยาลัยในการผลิตบัณฑิต

บัณฑิตของเราหิบบ่อยมาก ทำอย่างไรจะผลิตคนไม่ให้หิบบ่อย ในสังคมปัจจุบันที่พื้นฐานใหญ่หลากหลายผลิตผลที่ออกมาก็ต้องหลากหลาย ดังนั้น ผู้ใหญ่ต้องยอมรับความหลากหลายของบัณฑิต รู้และเข้าใจนักศึกษา ถึงแม้ว่าเขาจะแต่งตัวไม่เรียบร้อย แต่เขาเป็นคนที่มีความรู้ เราก็ควรจะเข้าใจและใช้ประโยชน์จากเขาให้ได้ เปลี่ยนเขาให้เป็นอย่างที่ต้องการได้ ส่วนในการแก้ไขปัญหามหาวิทยาลัยว่างงานนั้น เรามักมองเป็น one way off เราควรมองไปสู่ one way in คือสร้างงานให้มากขึ้น เราต้องสร้างบัณฑิตให้รู้จักสร้างงาน คิดเป็น สร้างความหลากหลายได้ มีโลกทัศน์กว้าง สามารถประยุกต์ได้

การพัฒนามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไปสู่มหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ

จะมีคณะใดก็ได้ สำคัญอยู่ที่ว่ารากเหง้าอยู่ที่ไหน ทำอย่างไรให้คณะต่าง ๆ serve รากเหง้า จะอยู่ใน Discipline ใดก็ตาม สำคัญที่ว่าคนใน Discipline นั้นรู้รากเหง้าของตัวเองหรือไม่ ความจริงแล้ว Discipline แต่ละ Discipline แก่นคือตัวเดียวกัน ธรรมศาสตร์เน้นกฎหมาย แต่ไม่จำเป็นต้องสอนเฉพาะกฎหมายสอนคณะใดก็ได้ แต่ในที่สุดควรจะมาสู่กฎหมาย

บทบาทในการวิจัย

อยากจะเสนอให้มองการศึกษาในเชิงวิจัย คือสิ่งที่เป็นการศึกษาแล้วได้ประโยชน์ ในทางการวิจัยด้วย

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ที่แล้วมาเรามองวัฒนธรรมในแง่สิ่งประดิษฐ์และยึดติดกับสิ่งประดิษฐ์เหล่านั้น วัฒนธรรมที่แท้จริงแล้วอยู่ที่ความคิด ความเชื่อของคนในแต่ละชุมชนที่ผูกพันอยู่กับสภาพแวดล้อม แต่ละท้องถิ่น ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ต้องไม่มองว่าเอกลักษณ์คืออะไร ต้องมองว่าเอกลักษณ์ คืออะไรที่ทำให้เกิดสิ่งนี้ อะไรทำให้ สิ่งนั้นคือ สิ่งนี้ไม่ดี

วิธีการสรรหาผู้บริหารระดับสูง

ในปัจจุบันการสรรหาผู้บริหารก็มาจากสภามหาวิทยาลัย และบุคลากรภายใน มหาวิทยาลัย โดยพิจารณาจากกฎระเบียบด้วย ซึ่งกฎระเบียบบางที่ก็เป็นข้อจำกัดโดยไม่รู้ตัว

กล่าวคือ กำหนดคุณสมบัติของผู้บริหารจำกัดเกินไป คุณสมบัติของคนที่แท้จริงไม่ควรที่จะจำกัด เราต้องกล้าเสี่ยง ในขณะเดียวกันระหว่างที่เราไม่มีการสรรหา เราก็ต้องพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัยให้เป็นผู้ที่เหมาะสมด้วย มีการติดตามผลงานอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ถึงเวลาสรรหาจึงพิจารณา ส่วนคุณลักษณะของผู้บริหารควรเป็นคนที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงการต่าง ๆ ไม่ Commit กับที่ใดที่หนึ่งโดยเฉพาะ ต้องใจกว้าง เข้าใจคน สามารถที่จะใช้คนทุกรูปแบบให้เป็นประโยชน์ได้

บทบาทของสภามหาวิทยาลัย

Commitment ข้างในมีผลอยู่มาก ที่จะทำให้กรรมการสภามหาวิทยาลัยขาดอิสระ มีความเอนเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง และเป็นตรายางของที่ประชุมคณะฯ ส่วนการได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้ทรงคุณวุฒินั้น ไม่ควรใช้ Discipline เป็นตัวกำหนด เพราะเป็นสิ่งที่ไม่อิสระ เราต้องมองให้ลึกว่าในที่สุด Discipline ทุก Discipline จะอยู่บนแกนเดียวกัน ควรจะมีการสรรหาโดยการเสนอชื่อมาจากคณะ หรือองค์กรต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัย ในขณะเดียวกัน คนในมหาวิทยาลัยต้องตัดความรู้สึกถือสี ถือพวกออกไปด้วย

การแสวงหาทรัพยากร

มหาวิทยาลัยอยู่ในระบบราชการ จึงต้องพึ่งงบประมาณแผ่นดิน ทำให้ขาดแคลนงบประมาณที่จะนำมาพัฒนามหาวิทยาลัย การขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ก็เป็นวิธีการหนึ่งในการได้งบประมาณ แต่ต้องระวังว่าจะมี Commitment หรือไม่

บทบาทของมหาวิทยาลัยใน 10 ปีข้างหน้า

อยากเห็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีบทบาทที่จะลดช่องว่างให้คนในสังคม บทบาทนี้มหาวิทยาลัยก็คงจะทำอยู่แล้ว แต่อยากให้แสดงให้เห็นชัดขึ้น ทุกมหาวิทยาลัยก็น่าจะมีบทบาทนี้ แต่ทรัพยากรของแต่ละมหาวิทยาลัยไม่เหมือนกัน ควรคำนึงถึงความเหมาะสมของแต่ละมหาวิทยาลัย

บทสัมภาษณ์ อาจารย์ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์
 กรรมการประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
 เมื่อวันศุกร์ที่ 29 เมษายน 2531

บทบาทของมหาวิทยาลัยต่อปัญหาบ้านเมือง

ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาความเจริญทางด้านวัตถุมากขึ้น ทำให้เกิดช่องว่างและปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม คนที่ได้เปรียบทางเศรษฐกิจจะเป็นฝ่ายตัดดวงผลประโยชน์ไปจากคนยากคนจน สังคมเต็มไปด้วยการแข่งขัน การเอาเปรียบ การกดขี่ขูดรีด คนในชนบทมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ต้องพึ่งพาจากภายนอกมากขึ้น เนื่องมาจากการพัฒนาชนบทที่ผิดทิศทาง การศึกษา ยังไม่สามารถสร้างจิตสำนึกให้คนพ้นจากความเห็นแก่ตัวได้ และการศึกษาที่มุ่งศึกษาเฉพาะทาง ก็ยังทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาไม่เข้าใจสภาพแวดล้อมและตนเองมากขึ้น ผู้สำเร็จการศึกษาไม่สามารถนำความรู้มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคมได้ นอกจากนี้ระบบราชการก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากระบบราชการมีการรวมศูนย์อำนาจ ทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ทันเหตุการณ์

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษา จะมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมได้โดยการผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่ต้องรู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม
2. เป็นผู้ที่จะมีส่วนร่วมในวิถีทางการเมืองให้เหมาะสม สร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง เล่นการเมืองเป็น

บทบาทของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในการผลิตบัณฑิต

1. การพัฒนาของมหาวิทยาลัย มีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ขยายตัวในด้านปริมาณ คือ เปิดคณะให้มากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่ เพราะการขยายตัวของมหาวิทยาลัยของประเทศไทยในปัจจุบันก็มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณอยู่ และควรคำนึงถึงการขยายตัวของมหาวิทยาลัยเปิดและมหาวิทยาลัย เอกชนด้วย

2. คุณภาพของบัณฑิต พบว่าบัณฑิตจำนวนไม่น้อยที่ไม่มีคุณสมบัติของผู้ที่ได้รับผลจากการศึกษา ตามที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งสามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 ขาดความเข้าใจในตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมตามความเป็นจริง ขาดความสามารถที่จะเชื่อมโยงสิ่งที่เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน ขาดความสามารถที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์

2.2 มีความยึดติดในสิ่งต่าง ๆ มาก

2.3 มีปัญหาในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการพูด การเขียน การจับประเด็น การตั้งคำถาม

3. คุณภาพของอาจารย์ หลักสูตร การเรียนการสอน

3.1 อาจารย์บางส่วนขาดความสนใจและเอาใจจริงเอาใจในการสอน ขาดความสำนึก

3.2 การพัฒนาอาจารย์ ยังทำไม่มากเท่าที่ควร

3.3 กระบวนการเรียนการสอน ยังไม่สามารถทำให้นักศึกษาเข้าใจ เชื่อมโยงวิชาการกับสังคมได้ และยังไม่สามารถกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดความรู้

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 การขยายตัวของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ไม่ควรมุ่งขยายทางด้านปริมาณ ควรที่จะขยายในด้านคุณภาพ กล่าวคือมีทิศทางการพัฒนามหาวิทยาลัยที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของมหาวิทยาลัย ตามความเหมาะสมและศักยภาพที่มีอยู่

4.2 คณะแต่ละคณะควรมีเอกลักษณ์ในการผลิตบัณฑิตเป็นของตนเอง และปลูกฝังให้บัณฑิตเป็นไปตามเอกลักษณ์นั้น โดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน

4-3 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ควรเข้มงวดยิ่งขึ้นในการกลั่นกรองคุณภาพของอาจารย์

4-4 ต้องพัฒนาวิธีการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นแกน โน้มน้าวให้อาจารย์สนใจการสอน สร้างบรรยากาศที่เปิดกว้าง มีการวิพากษ์ วิจารณ์ โดยนำปัญหาสังคมมาเป็นกรณีศึกษา รู้จักเชื่อมโยงทฤษฎีกับสภาพความเป็นจริงในสังคมมากขึ้น

4.5 ต้องเน้นคุณภาพของวิชาพื้นฐานทั่วไป ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ส่วนวิชาเอกนั้นจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมระหว่างบทบาทของสถาบันการศึกษา และการฝึกอบรมโดยหน่วยงานที่จะรับผิดชอบเข้าทำงาน

บทบาทในการวิจัย

1 สถานภาพการวิจัยในปัจจุบัน

งานวิจัยมีจำนวนน้อยกว่าที่ควร ผลงานวิจัยยังไม่ค่อยมีคุณภาพในแง่ของเนื้อหาสาระ การวิเคราะห์สรุป และจะเน้นระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณมากเกินไป ทำให้การใช้ประโยชน์อยู่ในวงจำกัด งานวิจัยประเภทการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนมีไม่เพียงพอและที่มีอยู่ก็ใช้ประโยชน์ได้ไม่มาก

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ผู้วิจัยควรมีเป้าหมายประสงค์ว่าต้องการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยในด้านใดบ้าง และควรทำงานวิจัยที่มีประโยชน์ต่อสังคมด้วย

2.2 ควรเน้นงานวิจัยเชิงคุณภาพและงานวิจัยเชิงปฏิบัติการให้มาก โดยอาจจะไปช่วยหน่วยงานราชการ เอกชน จัดเก็บข้อมูล รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และวิจัย

2.3 ควรทำวิจัยประเมินผล โดยอาจทำความเข้าใจความตกลงกับสำนักงานงบประมาณให้ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยให้แต่ละปีก็ได้

2.4 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ควรมีบทบาทในการแสดงจุดยืนที่ถูกต้องในการแก้ไขปัญหาคอรัปชัน โดยอาจารย์ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เสนอทางแก้ไขที่คิดว่าถูกต้องเหมาะสม

บทบาทของมหาวิทยาลัยในการบริการทางวิชาการแก่สังคม

1. สถานภาพปัจจุบัน

ส่วนใหญ่จะเป็นการออกวารสาร การจัดอภิปราย การสัมมนา การฝึกอบรม การเผยแพร่ข้อเขียน บทความ ฯลฯ ซึ่งนับว่าเป็นความพยายามที่ดี

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ควรพัฒนารูปแบบการให้บริการที่หลากหลายมากขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

2.2 มหาวิทยาลัยจะต้องไม่ปล่อยให้มีการฝึกอบรมในลักษณะธุรกิจมากเกินไป เพราะอาจเป็นเหตุจูงใจให้อาจารย์สอนหลักสูตรฝึกอบรมมากกว่าหลักสูตรปกติ มหาวิทยาลัยต้องให้ความสนใจกับคณะที่ไม่สามารถจัดการฝึกอบรมในลักษณะธุรกิจได้

2.3 ควรศึกษาค้นหลักสูตรการฝึกอบรมใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เช่น หลักสูตรหัวหน้าโครงการ อบรมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอาจจะทำร่วมกันระหว่างคณะต่าง ๆ ก็ได้

2.4 สถาบันประมวลข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนา ควรจะเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชนมากขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดโครงการในลักษณะที่จะช่วยให้ชาวบ้านพัฒนาตนเองให้พึ่งตนเองได้มากขึ้น

2.5 ควรเปิดโอกาสให้คนภายนอกลงทะเบียนเข้าฟังหลักสูตรปริญญาโทได้ โดยมีเงื่อนไข เช่น เสียค่าลงทะเบียนสูงกว่าปกติ ผู้ลงทะเบียนต้องมีเหตุผลในการขอเข้าฟัง ซึ่งการทำเช่นนั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่มบริการทางวิชาการแก่ประชาชนแล้ว ยังเพิ่มรายได้ให้มหาวิทยาลัยอีกด้วย

บทบาทในการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยควรตระหนักกว้างและให้ความร่วมมือกับกิจกรรมเพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเป็นอย่างดี และควรที่จะสนับสนุนงานด้านนี้ต่อไป

การบริหารและการดำเนินงานด้านอื่น ๆ

ขอตั้งเป็นข้อสังเกตดังนี้

1. ควรมีนโยบายเน้นคุณภาพการผลิตบัณฑิตตามอุดมการณ์ เป้าหมาย ทิศทางของแผนงานที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง
2. การบริหารมหาวิทยาลัย มีความจำเป็นที่ต้องมีมืออาชีพบริหาร โดยเฉพาะถ้ามีเป้าหมายที่จะให้มหาวิทยาลัยเลี้ยงตัวเองได้
3. ปัจจุบันนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เสียค่าใช้จ่ายในการเรียนที่นอกเหนือจากที่รัฐจ่ายให้ น้อยกว่านักศึกษา หรือนักเรียนในระดับอื่น ควรจะมีการแก้ไขปัญหาระบบนี้เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

สรุปทิศทางที่มหาวิทยาลัยควรจะเป็นใน 10 ปีข้างหน้า

1. มุ่งเน้นคุณภาพการผลิต บัณฑิตมีคุณลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 เป็นผู้ได้รับผลแห่งการศึกษาตามความกิดของพระเทพเวที
 - 1.2 เป็นผู้ที่มีอุดมการณ์ต่อสู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคม
 - 1.3 เป็นผู้สามารถคิดค้นงานเองได้
2. ควรเน้นการวิจัยเชิงประยุกต์ เชิงปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น
3. ควรสนใจการพัฒนาชนบทอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยนำความรู้แบบสหสาขาวิชามาใช้ในการเรียนการสอนวิชาทางด้านนี้
4. ควรพัฒนารูปแบบการบริการวิชาการให้มีความหลากหลาย และกว้างขวางออกไปอีก และสร้างข่ายงานสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อประสานเชื่อมโยงหลักวิชาการกับความเป็นจริงในทางปฏิบัติ
5. ควรทำนุบำรุงส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างมีเป้าหมาย เพราะจะเป็นการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการในแต่ละแขนงแต่ละสาขาวิชาได้

6. ต้องเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร การจัดการให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในทางที่จะสนับสนุน ส่งเสริมงานด้านวิชาการ และต้องมีวิธีในการหา จัดสรร และใช้ทรัพยากร ของมหาวิทยาลัยด้วย

ประวัติผู้เขียน

นางสุภาพ ทวงไสว เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2497 ที่จังหวัดสุพรรณบุรี
สำเร็จการศึกษาจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2518
ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการการศึกษา 6 หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร กองบริการ
การศึกษา ฝ่ายวิชาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

